

ÜLDKOHTU OTSUS (viies koda)

28. aprill 2010*

Kohtuasjas T-446/05,

Amann & Söhne GmbH & Co. KG, asukoht Bönningheim (Saksamaa),

Cousin Filterie SAS, asukoht Wervicq-Sud (Prantsusmaa),

esindajad: advokaadid A. Röhling, M. Dietrich ja C. Horstkotte,

hagejad,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: F. Castillo de la Torre ja K. Mojzesowicz, keda abistas advokaat G. Eickstädt,

kostja,

mille ese on nõue tühistada komisjoni 14. septembri 2005. aasta otsus K(2005) 3452 [EÜ] artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 kohaldamise menetluses (juhtum COMP/38.337 PO/Thread), mida on muudetud komisjoni 13. oktoobri 2005. aasta otsusega K(2005) 3765, ja teise võimalusena nõue vähendada selle otsusega hagejatele määratud trahvi,

ÜLDKOHUS (viies koda),

koosseisus: koja esimees M. Vilaras, kohtunikud M. Prek (ettekandja) ja V. M. Ciucă,
kohtusekretär: ametnik T. Weiler,

arvestades kirjalikus menetluses ja 17. detsembri 2008. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

A. Vaidluse ese

- 1 Euroopa Ühenduste Komisjon tuvastas 14. septembri 2005. aasta otsuses K(2005) 3452 [EÜ] artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 kohaldamise menetluses (juh tum COMP/38.337 PO/Thread, edaspidi „vaidlustatud otsus“), mida muudeti komisjoni 13. oktoobri 2005. aasta otsusega K(2005) 3765 ja mille kokkuvõte on avaldatud 26. jaanuari 2008. aasta Euroopa Liidu Teatajas (ELT C 21, lk 10), et hagejad Amann & Söhne GmbH & Co. KG (edaspidi „Amann“) ja Cousin Filterie SAS (edaspidi „Cousin“) osalesid reas kokkulepetes ja kooskõlastatud tegevustes Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) autotööstuse niiditurul (edaspidi „autotööstuse niit“) ajavahemikus 1998. aasta maist-juunist kuni 15. maini 2000, ja et Amann oli osalenud ka reas kokkulepetes ja kooskõlastatud tegevustes Beneluxi, Taani, Soome, Norra ja Rootsi (edaspidi „Põhjamaad“) tööstusliku õmblusniidi turul, mis ei hõlma autotööstust (edaspidi „tööstuslik õmblusniit“) ajavahemikus 1990. aasta jaanuarist kuni 2001. aasta septembrini.
- 2 Komisjon määras esiteks Amannile ja Cousin'ile solidaarselt 4,888 miljoni euro suuruse trahvi nende osalemise eest EMP autotööstuse niiditurgu käsitlevas kartellikokkuleppes, ja teiseks Amannile 13,09 miljoni euro suuruse trahvi tema osalemise eest Beneluxi ja Põhjamaade tööstusliku õmblusniidi turgu käsitlevas kartellikokkuleppes.

B. Haldusmenetlus

- 3 Komisjon teostas nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määruse nr 17 esimene määrus [EÜ] artiklite [81] ja [82] rakendamise kohta (EÜT 1962, 13, lk 204; ELT eriväljaanne 08/01, lk 3) artikli 14 lõike 3 alusel 7. ja 8. novembril 2001 kontrollid mitme õmblusniidi tootja ruumides. Need kontrollid toimusid 2000. aasta augustis äriühingult The English Needle & Tackle Co. Ltd saadud teabe alusel (vaidlustatud otsus, põhjendus 78).
- 4 Coats Viyella plc (edaspidi „Coats”) esitas 26. novembril 2001 koostöötaotluse vastavalt komisjoni teatisele, mis käsitleb kaitset trahvide eest ja trahvide vähendamist kartellide puhul (EÜT 1996, C 207, lk 4, edaspidi „koostööteatis”); taotlusele olid lisatud dokumendid, et tõendada järgmisi kartellikokkuleppeid: esiteks kartellikokkulepe Euroopa Majanduspiirkonna autotööstuse niiditurul, teiseks kartellikokkulepe Ühendkuningriigi tööstusliku õmblusniidi turul ja kolmandaks kartellikokkulepe Beneluxi ja Põhjamaade tööstusliku õmblusniidi turul (vaidlustatud otsus, põhjendus 82).
- 5 Kontrollide käigus saadud ning Coatsi esitatud dokumentide alusel esitas komisjon puudutatud ettevõtjatele 2003. aasta märtsis ja augustis teabenõuded määruse nr 17 artikli 11 alusel (vaidlustatud otsus, põhjendus 83).
- 6 Komisjon esitas 18. märtsil 2004 vastuväiteteatised mitmele ettevõtjale nende osalemise tõttu ühes või enamas eespool punktis 4 märgitud kartellikokkuleppes, sh Beneluxi ja Põhjamaade tööstusliku õmblusniidi turgu käsitlevas kartellikokkuleppes.

- 7 Kõik vastuväiteteatise adressaadiks olnud ettevõtjad esitasid kirjalikud märkused (vaidlustatud otsus, põhjendus 90).
- 8 Ärakuulamine toimus 19. ja 20. juulil 2004 (vaidlustatud otsus, põhjendus 92).
- 9 24. septembril 2004 võimaldati pooltele juurdepääs vastuväiteteatise vastuste mitte-konfidentsiaalsele versioonile ja ärakuulamise käigus poolte tehtud märkustele ning neile määrati tähtaeg teiste märkuste esitamiseks (vaidlustatud otsus, põhjendus 93).
- 10 Komisjon võttis 14. septembril 2005 vastu vaidlustatud otsuse.

C. Vaidlustatud otsus

1. Asjaomased turud

a) Kaubaturud

- 11 Komisjon märgib vaidlustatud otsuses, et õmblusniidi sektori võib jagada kaheks, esiteks õmblusniit, mida tööstused kasutavad rõivaste ja muude esemete, näiteks nahktoodete, sõidukiistmete tekstiilkatete ja madratsite õmblemisel või tikkimisel, ja

teiseks kodune õmblusniit, mida üksikisikud kasutavad õmblus- ja parandustöodes ja huvialadega tegelemiseks (vaidlustatud otsus, põhjendus 9).

- 12 Tööstusliku õmblusniidi sektori võib jagada kolmeks osaks vastavalt kasutusotstarbele: valmisriiete õmblusniit, mida kasutatakse erinevates rõivastes; tikkimisniit, mida kasutatakse tööstuslikes elektroonilistes tikkimismasinates rõivaste, spordijalatsite ja kodutekstiili kaunistamiseks; ja eriniit, mida kasutatakse erinevates sektorites, näiteks jalanõude-, nahktoodete- ja autotööstuses (vaidlustatud otsus, põhjendus 11).

- 13 Sellest nähtub samuti, et tööstuslikku õmblusniiti võib jagada mitmeks kategooriaks kiu tüübi ja struktuuri alusel (vaidlustatud otsus, põhjendus 12).

- 14 Komisjon leiab vaidlustatud otsuses, et tööstuslikku õmblusniiti võib pakkumise seisukohast lugeda üheks kaubaturuks, kuna puudub range vastavus kasutusotstarbe ja kiu tüübi ja/või struktuuri vahel. Komisjon täpsustab siiski, et Coatsi sõnul kasutavad teatud valmisriiete sektori kliendid eriniiti ning teatud tikkimissektori kliendid kasutavad õmblusniiti. Ta lisab, et Coats rõhutas, et õmblusniidi, tikkimisniidi ning eri liiki eriniitide tootmisprotsessid võivad olla sarnased või kergelt asendatavad (vaidlustatud otsus, põhjendus 13).

- 15 Siiski eristab komisjon vaidlustatud otsuses ühest küljest autotööstusele mõeldud niiti ja teisest küljest niiti, mis on mõeldud muule tööstusele. Nimelt leiab komisjon, et kuigi nende kahe niiditüübi tootmisprotsess on sarnane või kergelt asendatav, tulenevad autotööstuse nõudlusest suured kliendid, kes esitavad teatud nende kasutatud toodetele palju erilisemaid nõudeid – näiteks turvavöödes kasutatav niit – ja kellele on oluline toodete ühetaolisus erinevates riikides, kus nad seda oma tööstuses kasutavad (vaidlustatud otsus, põhjendus 14).

- 16 Käesolevas kohtuasjas on kaubaturud, millega seoses hagejatele süüks pandud rikkumisi käsitletakse, autotööstuse niiditurg ning Amannile süüks pandud rikkumise osas ka tööstusliku õmblusniidi turg.

b) Geograafilised turud

- 17 Vaidlustatud otsuses märkis komisjon, et autotööstuse niiditurg tuleb eristada tööstusliku õmblusniidi turust eespool märgitud kõrgemate erinõuete tõttu, mis tingivad ühtsuse EMP-s. Ta leiab seega, et autotööstuse niiditurg ulatub üle terve EMP. Nimelt leiab komisjon, et üksnes mõned tarnijad suudavad tagada nende toodete ühetaolise pakkumise terves EMP-s. Selle põhjuseks on, et ostjatel on vaja ühtset niiti, et hõlbustada tootmist erinevates riikides, et see niit peab vastama kindlatele kvaliteedinormidele (näiteks turvavööde tootmises kasutatav niit) ja et toodete kvaliteedi ja vastutuse seisukohalt on selle niidi tootmise jälgitavus keskse tähtsusega (vaidlustatud otsus, põhjendused 21 ja 22).
- 18 Tööstusliku õmblusniidi osas tuvastas komisjon, et vastavalt poolte esitatud andmetele on see geograafiline turg piirkondlik. Ta lisab, et vastavalt olukorrale võib piirkond hõlmata mitut EMP riiki, näiteks Benelux või Põhjamaad, või vaid ühte riiki, näiteks Ühendkuningriik (vaidlustatud otsus, põhjendus 17).
- 19 Vaidlustatud otsusest ilmneb, et tööstuslikku õmblusniiti käsitletud rikkumisega, mida Amannile süüks arvati, seotud geograafiline turg on Benelux ja Põhjamaad, seevastu autotööstuse niiditurul hagejatele süüks arvatud rikkumisega seotud geograafiline turg on terve EMP.

2. Asjaomaste turgude suurus ja ülesehitus

- 20 Komisjon täpsustab vaidlustatud otsuses, et Beneluxis ja Põhjamaades oli tööstusliku õmblusniidi müügimaht 2000. aastal umbes 50 miljonit eurot ja 2004. aastal umbes 40 miljonit eurot; ja autotööstuse niidituru müügimaht 1999. aastal ligi 20 miljonit eurot (vaidlustatud otsus, põhjendused 28 ja 35).
- 21 Sellest ilmneb ühtlasi, et 1990. aastate lõpus olid Beneluxis ja Põhjamaades tööstusliku õmblusniidi peamised pakkujad eeskätt Amann, Barbour Threads Ltd (edaspidi „Barbour”) enne selle omandamist Coatsi poolt, Belgian Sewing Thread NV (edaspidi „BST”), Coats, Gütermann AG ja Zwicky & Co. AG (edaspidi „Zwicky”), ja et autotööstuse niidituru peamised pakkujad olid eeskätt hagejad, Coats, Oxley Threads Ltd (edaspidi „Oxley”), Gütermann ja Zwicky.

3. Rikkumiste kirjeldus

- 22 Komisjon märgib vaidlustatud otsuses, et autotööstuse niidituru kartellikokkuleppega seotud tegevus, mida hagejatele ette heidetakse, toimus 1998. aasta maist-juunist kuni 2000. aasta maini.
- 23 EMP autotööstuse niidituru kartellikokkuleppe poolte peamine eesmärk oli hoida hinnad kõrged (vaidlustatud otsus, põhjendus 214).
- 24 Selle tarvis korraldati viis koosolekut, mille käigus osalised määrasid esiteks kindlaks Euroopa autotööstusele müüdavate algtoodete kahte tüüpi taotlushinnad, millest

ühte kohaldati olemasolevatele klientidele, teist aga uutele klientidele. Seejärel vahetati nendel koosolekutel teavet teatud klientidele kohaldatavate erihindade ning minimaalsete taotlushindade kohta. Osalised leppisid lõpuks kokku selles, et vältida omavahelist hindadega konkureerimist turgu valitseva tarnija kasuks (vaidlustatud otsus, põhjendus 215).

- 25 Beneluxi ja Põhjamaade tööstusliku õmblusniidi turgu käsitleva kartellikokkuleppega seotud tegevuse osas tuvastas komisjon, et see toimus aastatel 1990–2001.
- 26 Beneluxi ja Põhjamaade tööstusliku õmblusniidi turgu käsitleva kartelliga seoses märkis komisjon, et ettevõtjad kohtusid vähemalt kord aastas ja neil kohtumistel oli kaks osa, millest üks keskendus Beneluxi riikide turule ja teine Põhjamaade turule; nende kohtumiste peamine eesmärk oli hoida hinnad mõlemal turul kõrged.
- 27 Osalised vahetasid hinnakirju ning teavet hinnaalanduste, kataloogihindade tõusude kohaldamise, hinnaalanduste vähendamise ning teatud klientidele kohaldatavate erihindade tõstmise kohta. Samuti sõlmiti kokkulepped tulevaste hinnakirjade, suurimate lubatud hinnaalanduste, hinnaalanduste vähendamise ning teatud klientidele kohaldatavate erihindade tõstmise kohta; ning kokkulepped, et vältida omavahelist hindadega konkureerimist turgu valitseva tarnija kasuks ja jagada kliente (vaidlustatud otsus, põhjendused 99–125).

4. *Vaidlustatud otsuse resolutsioon*

- 28 Vaidlustatud otsuse artikli 1 lõikes 3 tuvastas komisjon, et kuus ettevõtjat, sh hagejad rikkusid EÜ artikli 81 lõiget 1 ja EMP lepingu artikli 53 lõiget 1, osaledes reas

kokkulepetes ja kooskõlastatud tegevustes EMP autotööstuse niiditurul hagejate puhul 1998. aasta maist-juunist kuni 2000. aasta maini. Samuti tuvastas komisjon vaidlustatud otsuse artikli 1 lõikes 1, et kaheksa ettevõtjat, sh Amann rikkus EÜ artikli 81 lõiget 1 ja EMP lepingu artikli 53 lõiget 1, osaledes reas kokkulepetes ja kooskõlastatud tegevustes Beneluxi ja Põhjamaade tööstusliku õmblusniidi turul Amanni puhul 1990. aasta jaanuarist kuni 2001. aasta septembrini.

29 Vaidlustatud otsuse artikli 2 esimese lõigu kohaselt määrati järgmised trahvid;

a) EMP autotööstuse niiditurul esinenud kartellikokkuleppe eest järgmistele ettevõtjatele:

– hagejad, solidaarselt vastutavad: 4,888 miljonit eurot;

– Coats: 0,65 miljonit eurot;

– Oxley: 1,271 miljonit eurot;

– Barbour ja Hicking Pentecost plc, solidaarselt vastutavad: 0,715 miljonit eurot;

b) Beneluxi ja Põhjamaade tööstusliku õmblusniidi turul esinenud kartellikokkuleppe eest järgmistele ettevõtjatele:

- Coats: 15,05 miljonit eurot;

- Amann: 13,09 miljonit eurot;

- BST: 0,979 miljonit eurot;

- Gütermann: 4,021 miljonit eurot;

- Zwicky: 0,174 miljonit eurot.

Menetlus ja poolte nõuded

³⁰ Hagejad esitasid käesoleva menetluse algatamiseks hagiavaldused, mis saabusid Üldkohtu kantseleisse 22. detsembril 2005.

31 Seoses Üldkohtu kodade koosseisu muutmisega kuulub ettekandja-kohtunik viienda koja koosseisu, millele käesolev asi on seetõttu määratud.

32 Hagejad paluvad Üldkohtul:

- tühistada vaidlustatud otsus neid puudutavas osas;
- teise võimalusena vähendada trahvisummat sobivas ulatuses;
- mõista kohtukulud välja komisjonilt.

33 Komisjoni palub Üldkohtul:

- jätta hagi rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja hagejatelt.

kartellikokkulepetel on ühine subjektiivne element ja kuna komisjoni kasutatud kriteeriumid ühe rikkumise puudumise tuvastamiseks ei ole vastuvõetavad.

- 37 Mis puudutab esiteks ühe kaubaturu olemasolu, siis vaidlevad hagejad vastu sellele, et nad otsesõnu kinnitasid, et rõivatööstuse niit ja autotööstuse niit kujutavad kahte erinevat turgu. Nimelt ei tähendanud Amanni vastus teabenõudele, kus ta luges autotööstuse niiditurgu ülemaailmseks, sugugi selle turu väidetava autonoomsuse tunnustamist. Lisaks, olles esitanud hinnanguid niidi(turu) kuue erineva sektori kohta, ei olnud Amann suuteline neid hinnanguid autotööstuse niidisektori kohta andma.
- 38 Hagejate sõnul ei võimalda ka teiste ettevõtjate, näiteks Coatsi ja Gütermanni avaldused järeldada erinevust autotööstuse niidituru ja tööstusliku õmblusniidi turu vahel.
- 39 Hagejate seisukohta ühe turu osas kinnitab ka kõigi ettevõtjate tehtud tootetuvustus. See puudutab eeskätt Gütermanni, Amanni ja Coatsi kaubajaotust. Sellest ilmneb, et mitmes valdkonnas sama niidi kasutamine on võimalik.
- 40 Autotööstuse suurte klientide esitatud rangemad erinõuded ei õigusta samuti tööstusliku õmblusniidi turu ja autotööstuse niidituru eristamist. Nimelt toodetakse reeglina niiti vastavalt autotööstuse nõuetele ning tarnitakse selle kvaliteediga teiste tööstusharude suurtele klientidele. Lisaks ei ole kahe erineva kvaliteediga niidi tootmine ka majanduslikult mõttekas. Seega on autotööstuse niidi ja tööstusliku õmblusniidi

tehnilised omadused peamises osas identsed. Need on järelikult asendatavad, kuna neid turustatakse mitte klientidest lähtuvalt, vaid toodetest lähtuvalt.

- 41 Teiseks heidavad hagejad komisjonile ette, et ta ei uurinud, kas erinevatel etteheidetud tegevustel oli ühine subjektiivne element ja kas need moodustasid seega ühe rikkumise. Komisjon tunnistas ise, et kõigi rikkumiste eesmärk oli asjaomasel turul hindade normaalse arengu kahjustamine.
- 42 Teesi, et tuvastatud rikkumised kujutavad endast ühte rikkumist, kinnitab ka asjaolu, et tegu oli hinnakokkulepetega ja et puudutatud piirkondade kohta vastu võetud resolutsioonid olid peaaegu identsed. Hagejad lisavad, et suuremas osas liikmesriikidest on subjektiivne element määrav ühe rikkumise tuvastamiseks.
- 43 Nad väidavad ühtlasi, et valdava osa ettevõtjate keskmist suurust arvestades pidid nende juhid ja osanikud tingimata teadma erinevatest rikkumistest. Nad täpsustavad, et nende osas tuleneb subjektiivne element lisaks ka asjaolust, et tööstusliku õmb-lusniidi ja autotööstuse õmb-lusniidi turustamise valdkonnas puudus sisemiste päde-vuste eraldamine.
- 44 Lisaks toovad nad sisuliselt välja vastuolu komisjoni tegevuses, kuna viimane lähtus ühe rikkumise põhimõttest iga kartellikokkuleppe raames toimunud järjestikuste rik-kumiste puhul, kuid ei toiminud samal moel kartellikokkulepete endi puhul. Sellega seoses on vaidlustatud otsuse põhjendustes 266–270 mitu vastuolu, mis näitavad, et komisjoni väide erinevate rikkumiste olemasolust ei ole kaitstav.

- 45 Kolmandaks vaidlevad hagejad vastu komisjoni kasutatud kriteeriumidele ühe rikkumise olemasolu või puudumise kindlaksmääramiseks.
- 46 Esiteks väidavad nad, et need kriteeriumid ei ole vastuvõetavad. Sellega seoses märgivad nad esiteks, et komisjon on ise kahevahel nende kriteeriumide kasutamise osas ühe rikkumise olemasolu tuvastamiseks, kuna ta õigustab kahe erineva rikkumise olemasolu erinevate osalejate, erineva töökorralduse ja sellega, et puudus üldine kooskõlastamine, ning tugineb seejärel erinevusele puudutatud turgude tasemel ning märgib siis, et Beneluxi ja Põhjamaid käsitlevaid kokkuleppeid tuleb uurida koos, kuna neile on ühine sama organisatsioon, töökorraldus ja osalised. Hagejad märgivad seega, et üldine kooskõlastamine ei oma ka mingit rolli Beneluxi ja Põhjamaade ühe rikkumise tuvastamisel.
- 47 Teiseks leiavad nad, et kaubaturu piiritlemise kriteerium seotud toodete korral ei ole asjakohane. Nimelt annab selle kriteeriumi kasutamine komisjonile paeagu kontrollimatu kaalutusõiguse konkurentsioiguse rikkumiste karistamisel, välja arvatud olukorras, kui on ilmne, et tooted ei kuulu mingil juhul samale turule. Osaliste identse puudumise kriteerium ei ole samuti asjakohane. Hagejad rõhutavad nimelt, et ei ole tähtis, kes esindab osalevaid ettevõtjaid, kuna osalemine omistatakse puudutatud ettevõtjale.
- 48 Teisena väidavad Amann ja Cousin, et nende kriteeriumide kohaldamine oleks igal juhul pidanud viima selleni, et komisjon järeldab ühe rikkumise olemasolu.
- 49 Ühest küljest viitavad nad asjaolule, et komisjon ei saa vastuvõetavalt õigustada erinevate rikkumiste olemasolu, tuginedes kartellide vahel kooskõlastamise puudumisele,

kuna ta rõhutab ise – korrates sellega seoses Coatsi avaldusi –, et riigiti mõnevõrra piiratud kaubaturgude tõttu ei olnud vaja puudutatud piirkondade vahel kooskõlastamist, tuginedes selles küsimuses Coatsi avaldustele, et erinevate piirkondade vahel ei olnud kooskõlastamist vaja. Samuti ei oma tähtsust komisjoni katse eristada erinevate geograafiliste turgude vahelist kooskõlastamist ja erinevate kaubaturgude vahelist kooskõlastamist. Seetõttu väidavad hagejad, et kõnealust tegevust tuleb hinnata nii, et tunnistatakse, et erinevatele piirkondadele pühendatud kohtumised kuuluvad üldisesse kavasse, mille nende ettevõtjate juhid heaks kiitsid ning mida kinnitavad dokumendid Coatsi ja Amanni esindajate sagedastest kontaktidest, mille eesmärk oli olnud Euroopa „ülemstrateegia”. Need dokumendid tõendavad ühist subjektiivset elementi. Hagejad heidavad sellega seoses komisjonile ette, et ta ei analüüsinud, kas seda tüüpi kontaktid esinesid ka Coatsi ja teiste konkurentide vahel.

50 Teisest küljest ei ole määravat erinevust kokkulepete osaliste ja nende korralduse vahel. Sellega seoses märgivad hagejad, et kohtupraktika kohaselt ei saa õiguslikus tähenduses ühe rikkumise olemasolu välistada pelgalt seetõttu, et iga ettevõtja osaleb rikkumises talle omases vormis, nii et üks ettevõtja võis osaleda ühes kartellikokkuleppes, ilma et ta oleks osalenud selle kõigis osades.

51 Nende kaalutluste alusel märgivad hagejad, et üksnes kolm ettevõtjat osalesid vaid ühes kokkuleppes, kõik teised olid seotud vähemalt kahe kokkuleppega, mis tähendab, et osalised kattusid, mis omakorda räägib ühe rikkumise olemasolu kasuks. Lisaks ei kinnita tööstusliku õmblusniidi turu kartellikokkuleppe koosolekute ja autotööstuse niidituru kartellikokkuleppe koosolekute võrdlus sugugi erinevate rikkumiste teesi. Mõlemas olukorras toimusid koosolekud ebaregulaarselt.

52 Komisjon vaidleb nendele argumentidele vastu.

2. Üldkohtu hinnang

a) Kauba- ja geograafiliste turgude eristamine

- 53 Vaidlustatud otsusest ilmneb, et komisjon leidis, et autotööstuse niiditurgu tuleb selle eripära tõttu eristada tööstusliku õmblusniidi turust nii kauba kui ka geograafilisest vaatepunktist (vt eespool punktid 12–16 ja 18–20).
- 54 Kõigepealt tuleb märkida, et niivõrd kui kaubaturu määratlus hõlmab komisjoni keerukaid majandushinnanguid, kuulub see ühenduste kohtu poolt kontrollimisele ainult piiratud ulatuses (vt selle kohta Üldkohtu 30. märtsi 2000. aasta otsus kohtuasjas T-65/96: *Kish Glass vs. komisjon*, EKL 2000, lk II-1885, punkt 64, ja 6. juuni 2002. aasta otsus kohtuasjas T-342/99: *Airtours vs. komisjon*, EKL 2002, lk II-2585, punkt 26). Siiski ei saa ta hoiduda läbi vaatamast komisjoni hinnanguid majandusandmete kohta. Sellega seoses peab ta kontrollima, kas komisjon rajas oma hinnangu tegelikkusele vastavatele, usaldusväärsetele ja sidusatele tõenditele, mis sisaldavad kogu asjakohast teavet, mida tuleb keerulise olukorra hindamisel arvesse võtta, ja kas kõnealused tõendid suudavad toetada järeldusi, mis nende pinnalt on tehtud (vt 17. septembri 2007. aasta otsus kohtuasjas T-201/04: *Microsoft vs. komisjon*, EKL 2007, lk II-3601, punkt 482).
- 55 Seejärel tuleb meenutada, et arvesse võetav turg hõlmab kõiki tooteid, mis oma iseloomulikelt tunnustelt on eriti sobivad pidevat nõudlust rahuldama ja mis on minimaalselt teiste toodetega asendatavad (Euroopa Kohtu 9. novembri 1983. aasta otsus kohtuasjas 322/81: *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin vs. komisjon*, EKL 1983, lk 3461, punkt 37). Euroopa Kohus leidis täpsemalt, et kaubaturu määratlusse kuulub, et selle turu toodete vahel toimib tõhus konkurents, mis arvestades turu kõigi toodete sama kasutusotstarvet, eeldab nende piisavas ulatuses asendatavust (Euroopa Kohtu 13. veebruari 1979. aasta otsus kohtuasjas 85/76: *Hoffmann-La Roche vs. komisjon*, EKL 1979, lk 461, punkt 28).

- 56 Mis puudutab asendatavust, siis seda hinnatakse rea kaudsete tõendite alusel, nagu kauba enda omadused, konkurentsitingimused ja nõudluse-pakkumise struktuur turul (eespool punktis 55 viidatud kohtuotsus *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin vs. komisjon*, punkt 37).
- 57 Kuigi majanduslikust aspektist on konkreetse toote pakkujate suhtes kõige vahetum ja tõhusam distsiplineeriv jõud nõudluse asendatavus (Üldkohtu 4. juuli 2006. aasta otsus kohtuasjas T-177/04: *easyJet vs. komisjon*, EKL 2006, lk II-1931, punkt 99), võib pakkumise asendatavust samuti arvesse võtta kõnealuse turu määratlemisel olukorras, kus selle mõju on tõhususe ja vahetu mõju osas samaväärne nõudluse asendatavusega. Seega tähendab pakkumise asendatavuse kriteerium seda, et tootjad võivad lihtsa kohandamise teel tulla sellele turule piisava jõuga, et olla tõsiseks vastukaaluks turul juba tegutsevatele tootjatele (Üldkohtu 30. septembri 2003. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-191/98, T-212/98–T-214/98: *Atlantic Container Line jt vs. komisjon*, EKL 2003, lk II-3275, punkt 829).
- 58 Toodete endi osas tuleb märkida, et need võivad endast kujutada eraldi turgu, kui need eristuvad eriliste tootmisomaduste poolest, mis muudavad need sellele otstarbele erilisel vastavaks või kui need eristuvad oma kasutuse poolest (Euroopa Kohtu 21. veebruari 1973. aasta otsus kohtuasjas 6/72: *Europemballage ja Continental Can vs. komisjon*, EKL 1973, lk 215, punkt 33).
- 59 Lõpuks tuleb meenutada, et komisjon võttis vastu teatise asjaomase turu mõiste kohta ühenduse konkurentsioiguses (EÜT 1997, C 372, lk 5; ELT eriväljaanne 08/01, lk 155, edaspidi „turu mõiste teatis“), milles ta täpsustas, milliseid kriteeriume asjaomase kaubaturu ja asjaomase geograafilise turu määratlemisel arvesse võtta. Asjaomane kaubaturg on seal määratletud nii, et see „hõlmab kõiki neid tooteid ja/või teenuseid, mis tarbijate seisukohast on oma iseloomulike tunnuste, hindade ja otsustarbekohase kasutuse põhjal omavahel vahetatavad ja asendatavad“. Geograafiline turg on määratletud nii, et see „hõlmab konkurentsitingimustelt üsna sarnast ja

naaberaladest eelkõige märgatavalt erinevate konkurentsitingimuste tõttu eristatavat ala, kus kõnealused ettevõtjad tegelevad kaupade ja teenuste pakkumise ja hankimisega”. Asjaomane turg, mille raames tuleb konkurentsiprobleemi hinnata, määratakse seega kindlaks kaubaturu ja geograafilise turu ühendamise teel.

- 60 Neid kaalutlusi arvestades tuleb uurida vaidlustatud otsuse põhjendustes 14 ja 22 esitatud komisjoni järelduste põhjendatust seoses kahe erineva toote- ja geograafilise turu olemasoluga, nimelt esiteks EMP autotööstuse niiditurg ja teiseks Beneluxi ja Põhjamaade tööstusliku õmblusniidi turg. Selle tarvis hindas komisjon toodete asendatavust esiteks nõudluse ja teiseks pakkumise poolelt.
- 61 Esiteks on nõudluse asendatavuse osas vaidlustatud otsuses rida asjaolusid, millega üritatakse tõendada, et see ei olnud asendatav.
- 62 Kõigepealt ilmneb vaidlustatud otsuse põhjendustest 14 ja 22, et autotööstuse nõudlusest tulenevad suured kliendid ja et neid on palju vähem kui tööstusliku õmblusniidi turu klientidest ettevõtjaid. Hagejad ei vaidlustanud seda tõsiasja. Kohtuistungil kinnitasid hagejad, et autotööstuse kliendid olid kõige tugevamad, kuna nad ostsid väga suures koguses.
- 63 Teiseks ilmneb vaidlustatud otsuse eespool viidatud põhjendustest, et autotööstuse kliendid ostavad niiti erinevates riikides asuvasse tootmisüksustesse ja et nad nõuavad seega ühetaolist toodet kõigis neis riikides. Hagejad ei vaidlusta seda ühetaolisuse nõuet, mis on lisaks majanduslikult täiesti arusaadav. On nimelt mõistlik tunnistada, et tootmismasinate kohandamine kasutatud niiditüübile toob kaasa kulutusi.

Autotööstuse tootjad soovivad seega vähendada oma kulusid, ostes suures koguses väga spetsiifilist tüüpi niiti ning kohandades erinevates riikides asuvad tootmismasinaid vaid üks kord sellele niidile.

- 64 Kolmandaks ilmneb vaidlustatud otsuse põhjendustest 14 ja 22, et autotööstusele mõeldud niit peab vastama eriti rangetele erinormidele, mis on sellele sektorile omased, ja et selle järgitavus on keskse tähtsusega toodete kvaliteedi ja vastutuse põhjustel. Hagejad kinnitasid seda järeldust nii hagiavalduses kui ka kohtuistungil.
- 65 Nimelt tunnistasid nad, et üldiselt otsustavad kliendid, millist niiti on neil tootmises vaja, ning valivad seega oma kasutusvajadusteks sobiva toote. Mis puudutab nimelt autotööstuse kliente, siis tunnistasid hagejad, et nende ostetud niit vastaks vähemalt ISO 9002 normile. Nad täpsustasid ka kohtuistungil, et autotööstuses esinevad nn „TS950” erinõuded ja et nad võtavad tootmises neid asjaolusid arvesse.
- 66 Lisaks kirjeldasid hagejad, kuidas autotööstuse kliendid sertifitseerivad niiti. Kõigepealt arendavad hagejad vähemalt ISO 9002 normile vastava niiditüübi. Seejärel testib seda autotootja, kes seda oma tootmises soovib kasutada, ja lõpuks sertifitseerib nimetatud autotootja niidi, kui test oli tulemuslik.
- 67 Neid kaalutlusi arvestades tuleb tunnistada, et autotööstuse valitud eriniiti ei saa asendada muu tööstusliku niidiga. Sellega seoses ei oma tähtsust asjaolu, et seda tüüpi niiti müüakse ka muudele klientidele peale autotööstuse. Nimelt, erinevalt selle toote teistest võimalikest ostjatest ostavad autotööstuse kliendid üksnes niiti, millel

on ainuomased eriomadused ja mida need ettevõtjad on sertifitseerinud nende eriomaduste tõttu. Seega ei saa hagejad mõistlikult väita, et nõudluse seisukohast on olemas asendatavus.

- 68 Coatsi avaldused, mille ta esitas vastuseks komisjoni teabenõudele, näivad samuti kinnitavat nõudluse osas asendatavuse puudumist. Nimelt rõhutas Coats, et teatud valmisriiete tööstuse kliendid kasutasid tikkimisniiti, nagu ka teatud tikkimistööstuse kliendid kasutasid õmblusniiti. Seevastu ei viidanud ta sellisele asendatavusele autotööstuse klientide nõudluse puhul.
- 69 Teiseks, kuigi komisjon leidis, et pakkumise seisukohalt võib tööstuslikku õmblusniiti lugeda üheks kaubaturuks, kuna puudub range vastavus ühelt poolt lõppkasutuse ning kiutüübi ja/või niidistruktuuri ning selle niidi tootmisprotsessi sarnasuse või vahetatavuse vahel, järeltas ta siiski, et olukord ei olnud selline autotööstuse niidi puhul.
- 70 Selle järeltuseeni jõudmiseks tugines komisjon autotööstuse jaoks mõeldud niidi eripäradele, vajadusele tagada standardne pakkumine ning suutlikkusele täita selle tööstusharu klientide tellimusi. Ta tugines samuti asjaolule, et autotööstuse niidi geograafiline turg oli terve EMP territoorium, erinevalt tööstusliku õmblusniidi turust, mis oli vaid piirkondlik. Neid asjaolusid arvestades leidis ta, et vaid teatud ettevõtjad suutsid vastata seda tüüpi nõudlusele (vt vaidlustatud otsus, põhjendus 22).
- 71 Kõigepealt, turu mõiste teatise punktis 20 märgitakse, et pakkumine on asendatav, kui tarnijatel on vastukaaluks suhteliste hindade väikestele ja püsivatele muudatustele

võimalik lühikese aja jooksul asuda tootma asjaomaseid tooteid ning neid turustada, ilma et see tooks kaasa olulisi täiendavaid kulutusi või riske. Seejärel rõhutab komisjon turu mõiste teatise punktis 21, et selline asendatavus esineb sageli siis, kui ettevõtjad turustavad sama toodet erineva kvaliteedi või klassiga; ja et isegi juhul, kui konkreetse lõpptarbija või konkreetsete lõpptarbijate rühma jaoks ei ole erinevad kvaliteedid asendatavad, kuuluvad erinevad kvaliteedid samale kaubaturule. Tööstuslik õmblusniit vastab esmapilgul turu mõiste teatise punktis 21 käsitletud tootele.

- 72 Lõpuks kinnitab komisjon turu mõiste teatise punktides 22 ja 23 konkreetsete näidete abil, et tarnijaid peavad olema võimelised erineva kvaliteediga tooteid viivitamata ning ilma eespool nimetatud olulise kulude kasvuta pakkuma ja müüma ning et ei tohi esineda erilisi raskusi turustamise faasis.
- 73 Nende kaalutluste alusel tuleb kindlaks teha, kas komisjon hindas õigesti pakkumise seisukohast toote asendatavuse kriteeriumi.
- 74 Esiteks, nagu eespool punktis 63 ja järgnevatel punktides on märgitud, peavad autotööstuse niiditootjad kohandama oma tootmismasinad, et toodetud niit vastaks erinormidele.
- 75 Teiseks ei ole veenev hagejate arutluskäik autotööstusele mõeldud niidi madalatest tootmiskuludest. Nimelt väidavad hagejad mitte üksnes seda, et reeglina toodetakse niiti vastavalt autotööstuse nõuetele ning tarnitakse selle kvaliteediga teiste tööstusharude klientidele, vaid ka seda, et tootmisliini kohandamise kulud on liiga kõrged,

kui tuleks mingi toode valmistada vaid autotööstusele ning seejärel muuta tootmisliini ning kohandada see teiste tööstusharude jaoks mõeldud toodetele.

- 76 Siiski on tõsi, et kuigi autotööstuse niiditurul juba tegutsev äriühing toodab tootmise ratsionaliseerimise tõttu peamiselt niiti, mis vastab kõrgemale normile, sõltumata selle toote sihtotstarbest, siis tegutseb ta nii üksnes seetõttu, et ta tegutseb autoturul ning autotööstuse jaoks mõeldud niidi erinormide tõttu on tootmisega seotud kõrged kulud. Teisisõnu ei ole peamiselt õmblus- või tikkimisniiti tootval äriühingul mingit huvi toota autotööstusele mõeldud eriniiti pelgalt seetõttu, et ta võiks potentsiaalselt seda niiti autotööstuse võimalikele klientidele müüa.
- 77 Seega ei ole hagejate kinnitus, et autotööstuse jaoks mõeldud niidi tootmiskulud on nii väikesed, et alati toodetakse kõrgemale erinormile vastavat niiti, tööstusliku õmblusniidi tootjate puhul tõendatud.
- 78 Kolmandaks ei vaidlustanud hagejad haldusmenetluse käigus nende kahe turu selget erinevust geograafilisel tasandil. Vastuseks komisjoni teabenõudele täpsustas Amann isegi, et autotööstuse niiditurg on ülemaailmne. Ka Coats tõi välja, et selle turu eripära piirab selle „piirkondlikele” ja „globaalsetele” tarnijatele, mida vastuse kontekstis tuli mõista kui „tervet EMP territooriumi hõlmav” ja „ülemaailmne”.
- 79 Seega eeldab pakkumise asendatavus, et valdav osas tootjatest on võimelised tootma suures koguses eriniiti, mis on iga autotööstuse kliendi osas ühetaoline, ning turusutama seda lühikese aja jooksul terves EMP-s. Eelnevaid kaalutlusi silmas pidades ei ole selline arutluskäik sugugi kaitstav.

- 80 Siiski ei teinud komisjoni ühtegi ilmset kaalutusviga, kui ta järeldas, et pakkumise seisukohast esinesid kaks eraldi kauba- ja geograafilist turgu.
- 81 Sellega seoses tuleb täpsustada, et komisjon hindas ja tõlgendas õigesti hagejate ja teiste puudutatud ettevõtjate vastuseid, mille põhjal ta järeldas kahe eraldi kaubaturu olemasolu.
- 82 Kõigepealt küsis komisjon hagejatelt, kas tööstuslik õmblusniit, tööstuslik tikkimisniit, tööstuslik eriniit ja kodune õmblusniit kujutavad endast niiditööstuse erinevaid turge. Komisjon esitas ka tabeli, et kindlaks teha kõigi eespool viidatud niitide asjaomased geograafilised turud; selles tabelis oli ka eraldi rubriik „autotööstuse niit”. Ta täpsustas, et viimati nimetatud kategooria kuulus tööstusliku eriniidi alla, kuid rõhutas, et soovis teada Amanni ja Cousin'i arvamust selle niiditüübi asjaomase geograafilise turu kohta.
- 83 Vastuseks viidatud teabenõudele märkis Amann, et komisjoni üksikasjalik eristamine oli õige, kuna „esinevad toodete erinevused ja klientide erivajadused, mis eeskätt rõivatööstuses eristuvad selgelt ülejäänud kahest sektorist värvide valiku jms poolest”. Cousin omalt poolt väljendas oma täielikku nõusolekut komisjoni esitatud jaotusega. Ta rõhutas siiski tõsiseid raskusi turgude hindamisel, eeskätt eriniidi osas, kuna sellel on palju erinevaid kasutusotstarbeid, märkides et ta oli kokku lugenud enam kui 80 valdkonda.
- 84 Seega tunnistasid hagejad tõepoolest, et eriniidi turg on erinev kaubaturg, aga vastupidi komisjoni menetlusdokumentides esitatud kinnitustele ei tunnistanud

nad otsesõnu, et eriniidi turu alla kuuluv autotööstuse niiditurg oli iseseisev kaubaturg.

- 85 Ka Gütermann kinnitas komisjoni pakutud jaotust, kuid ei võtnud otsest seisukohta autotööstuse niidituru kohta. Coats vastas kaubaturge puudutavale küsimusele, et ta ei arvanud, et toodetevahelised erinevused olid piisavad kolme erineva turu olemasolu järeldamiseks, tunnistades samas autotööstuse niidituru eripära, mis toodi välja eespool punktis 78. Üksnes Oxley kinnitas otsesõnu ning õigustas autotööstuse niidituru eraldiseisvat laadi.
- 86 Kuigi autotööstuse niidituru olemasolu käsitlevate asjaolude tõlgendamine ei näi olevat nii ilmne, nagu komisjon soovib seda kinnitada, ei ole neis järeldustes siiski tehtud ühtegi ilmset kaalutusviga ega asjaolusid moonutatud.
- 87 Neid järeldusi kinnitavad ka muud kaudsed tõendid, näiteks ettevõtjate võrguleheküljed, millel on üldiselt esitatud eraldi rubriik autotööstuse niidi kohta. Samuti on kõik need ettevõtjad nimelt selle sektori tarvis loodud niidikaubamärkide omanikud.
- 88 Kõigest eelnevast tuleneb, et komisjon ei ole ilmset kaalutusviga teinud, kui ta järeldas käesolevas asjas, et autotööstuse niiditurg ning tööstusliku õmblusniidi turg olid erinevad.

b) „Tervikplaani” väidetav olemasolu

- 89 Kõigepealt tuleb meenutada, et ühe rikkumise mõiste peab silmas olukorda, kus mitu ettevõtjat osalesid ühes rikkumises, mis seisnes vältavas tegevuses sama majandusliku eesmärgi – rikkuda konkurentsi – nimel, või siis osalesid üksikutes rikkumistes, mis olid omavahel seotud identse eesmärgiga (kõigi osade sama eesmärk) või subjektidega (asjaomaste ettevõtjate samasus, kes olid teadlikud ühises eesmärgis osalemisest) (Üldkohtu 8. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas T-53/03: BPB vs. komisjon, EKL 2008, lk II-1333, punkt 257).
- 90 Seejärel tuleb märkida, et EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumine võib seisneda mitte üksnes üksikus teos, vaid ka mitmes teos või koguni vältavas tegevuses. Seda tõlgendust ei saa vaidlustada põhjendusega, et nende tegude või vältava tegevuse üks või enam elementi võivad ka iseenesest ja iseseisvalt endast selle sätte rikkumist kujutada. Kui erinevad teod kuuluvad „tervikplaani” nende identse eesmärgi tõttu, mis rikub konkurentsitingimusi ühisturul, siis on komisjonil õigus omistada nende tegude eest vastutus sõltuvalt osalemisest rikkumises kui tervikus (Euroopa Kohtu 7. jaanuari 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P: Aalborg Portland jt vs. komisjon, EKL 2004, lk I-123, punkt 258).
- 91 Lisaks võib väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ühe rikkumise mõiste viidata kokulepetes, kooskõlastatud tegevuses ja ettevõtjate ühenduste otsustes seisneva konkurentsivastase tegevuse juriidilisele kvalifikatsioonile (vt selle kohta Üldkohtu 20. aprilli 1999. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-305/94–T-307/94, T-313/94–T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ja T-335/94: Limburgse Vinyl Maatschappij jt vs. komisjon, EKL 1999, lk II-931, punktid 696–698; 20. märtsi 2002. aasta otsus kohtuasjas T-9/99: HFB jt vs. komisjon, EKL 2002, lk II-1487, punkt 186, ja 12. detsembri 2007. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-101/05 ja T-111/05: BASF vs. komisjon, EKL 2007, lk II-4949, punkt 159).
- 92 Tuleb ka täpsustada, et ühe eesmärgi mõistet ei saa määratleda üldise viitega konkurentsi moonutamisele rikkumisega seotud turul, sest konkurentsi kahjustamine

kujutab nii eesmärgi kui tagajärjena endast iga sellise tegevuse olemuslikku osa, mis kuulub EÜ artikli 81 lõike 1 kohaldamisalasse. Ühe eesmärgi mõiste selline määratlus ohustab võtta ühe ja vältava rikkumise mõistelt osa selle tähendusest, kuna selle tagajärjel tuleks mitut ühte majandussektorit puudutavat tegevust, mis on EÜ artikli 81 lõikega 1 keelatud, süstemaatiliselt käsitleda asjaoludena, mis moodustavad ühe rikkumise. Selleks et kvalifitseerida erinevad tegevused üheks ja vältavaks rikkumiseks, tuleb kontrollida, kas need on omavahel täiendavad, st et igaüks neist on mõeldud tegelema ühe või mitme tavapärasest konkurentsist tuleneva tagajärgena ja aitab vastastikuse toime kaudu kaasa konkurentsivastaste tagajärgede saavutamisele, mida nende tegevuste elluviijad on ühe eesmärgiga üldise plaani raames kavandanud. Selles osas tuleb arvestada kõiki asjaolusid, mis võimaldavad seda seost tuvastada või kahtluse alla seada, näiteks kõnealuste tegevuste kohaldamise periood, sisu (sealhulgas kasutatud meetodid) ja vastastikusest seosest tulenevalt eesmärk (vt selle kohta eespool punktis 91 viidatud kohtuotsus BASF vs. komisjon, punktid 179–181).

93 Seega võib komisjon objektiivsetel põhjustel algatada erinevaid menetlusi mitme erineva rikkumise kohta ja määrata erinevaid trahve (vt selle kohta Üldkohtu 15. juuni 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-71/03, T-74/03, T-87/03 ja T-91/03: Tokai Carbon jt vs. komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, edaspidi „II Tokai kohtuotsus”, punkt 124).

94 Lõpuks tuleb ka märkida, et teatava õigusvastase tegevuse kvalifitseerimine tegevuseks, mis kujutab endast ühte ja vältavat rikkumist või mitut rikkumist, mõjutab põhimõtteliselt määratavat karistust. Nimelt võib mitme rikkumise tuvastamine kaasa tuua mitme eraldiseisva trahvi määramise iga kord määruse nr 17 artikli 15 lõikes 2 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 sätestatud piirides (eespool punktis 91 viidatud kohtuotsus BASF vs. komisjon, punkt 158).

95 Nende kaalutluste alusel tuleb hinnata „tervikplaani” olemasolu.

- 96 Alustuseks tuleb märkida, et hagejad väidavad peamiselt, et käesolevas asjas on ühine subjektiivne element selles, et kõigi rikkumiste eesmärk oli kahjustada hindade normaalset arengut. Selline hindade moonutamine on lahutamatu osa kõigis hinnakartellides ning sellest ei piisa iseenesest veel ühise subjektiivse elemendi tõendamiseks. Sellega seoses – ning vastupidi hagejate väidetele – ei lähtunud komisjon vaidlustatud otsuses sugugi rikkumiste vahelise seose olemasolu põhimõttest. Nimelt mainis ta vaidlustatud otsuse põhjenduses 269 üksnes ühte konkurentsivastast eset ning ühte majanduslikku eesmärki, mis seisnes hindade normaalse arengu kahjustamises, mis on lahutamatu seda tüüpi kartellist, rõhutades samas asjaolu, et seda eset ning eesmärki taotletakse kõigis kolmes erinevas rikkumises.
- 97 Seejärel, et vaielda vastu ühe rikkumise olemasolule – peale selle, et autotööstuse niiditurg ning tööstusliku õmblusniidi turg on erinevad, nagu muuseas märgiti ka eespool punktides 53–88 –, tugines komisjon peamiselt sellele, et kartellikokkuleppega seotud liikmed ei olnud samad ja et nendel kokkulepetel puudus üldine kooskõlastamine. Hagejad ei suutnud neid kriteeriume kahtluse alla seada ning ei tõendanud seega „tihedat seost” erinevate konkurentsivastaste tegevuste vahel.
- 98 Mis puudutab esiteks osaliste samasuse kriteeriumi, siis loetles komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustes 96 ja 216 autotööstuse niidituru kartellikokkuleppe ning tööstusliku õmblusniidi turu kartellikokkuleppe osalised. Seejärel leidis ta vaidlustatud otsuse põhjenduse 265 punktis a, et suurem osa ettevõtjaid osales vaid ühes kartellikokkuleppes, kuna nad ei tegutsenud teise kartellikokkuleppe esemeks olnud turul.
- 99 Tuleb sedastada, et kümnest ettevõtjast, kes osalesid ühes ja/või teises kartellikokkuleppes, olid vaid kolm seotud mõlemaga. Nimelt olid Ackermann Nähgarne GmbH & Co, Bieze Stork BV, BST, Cousin, Gütermann, Zwicky ja Oxley seotud vaid ühega neist. Üksnes Coats, Barbour (enne selle omandamist Coatsi poolt) ja Amann osalesid mõlemas kartellikokkuleppes. Nende kolme ettevõtja osalemine mõlemas

kartellikokkuleppes iseenesest ei ole veel kaudseks tõendiks ühise strateegia olemasolust (vt selle kohta eespool punktis 93 viidatud II Tokai kohtuotsus, punkt 120). Tuleb rõhutada, et autotööstuse niidituru ning tööstusliku õmblusniidi turu kartellide kattumise perioodil (1998–2000) ei esindanud neid ettevõtjaid – välja arvatud Barbouri – nende kahe kartelli raames korraldatud koosolekul samad isikud.

- 100 Järelikult ei teinud komisjon mingit kaalutusviga vaidlustatud otsuse põhjenduse 265 punktis a tehtud järelduses.
- 101 Teiseks ei saa ka nende kartellikokkulepete sisuga õigustada tervikplaan olemasolu. Nimelt ilmneb vaidlustatud otsusest, et autotööstuse niidituru kartelli sisu erines selgelt tööstusliku õmblusniidi turu kartelli sisust.
- 102 Mis puudutab autotööstuse niidituru kartellikokkulepet, siis ilmneb vaidlustatud otsuse põhjendustest 215, 220, 223, 224, 226, 228–230, 233–236 ja 238 esiteks, et kartelliosaliste vahetatud teave puudutas teatud klientidele kohaldatud hindasid, ja teiseks, et sõlmitud kokkulepped puudutasid minimaalsete sihthindade kehtestamist autotööstuse klientidele müüdavatele baastoodetele, kahte liiki sihthindasid vastavalt olemasolevatele klientidele ja uutele klientidele ning minimaalseid sihthindasid teabevahetuses käsitletud teatud klientidele. Osalised leppisid kokku ka selles, et vältida omavahelist hindadega konkureerimist turgu valitseva tarnija kasuks.
- 103 Mis puudutab tööstusliku õmblusniidi turu kartellikokkulepet, siis ilmneb vaidlustatud otsuse põhjendustest 99–153 esiteks, et vahetatud teave käsitles hinnakirjasid ning allahindlusi, kataloogihindade tõstmist, allahindluste vähendamist ning teatud klientidele kohaldatavate erihindade tõstmist, ja teiseks, et pooled leppisid kokku tulevastes hinnakirjades, suurimate lubatud allahindluste, allahindluste vähendamise

ning teatud klientidele kohaldatavate erihindade tõstmises ning kokkulepetes, et vältida omavahelist konkureerimist turgu valitseva tarnija kasuks.

- 104 Vaidlustatud otsuse eespool viidatud kaalutlused kinnitavad, et esineb selge erinevus nende kahe kartellikokkuleppe sisus. Nende kahe kartelli vahel mõne sarnasuse olemasolu – nagu kokkulepped, et vältida omavahelist hindadega konkureerimist turgu valitseva tarnija kasuks – ei ole piisav, et seda järeldust kahtluse alla seada.
- 105 Kolmandaks oli kahe kartellikokkuleppe töökorraldus suures osas erinev. Nimelt, nagu komisjon märkis vaidlustatud otsuse põhjenduses 218, oli autotööstuse niidituru kartellikokkuleppe suhteliselt paindlikult korraldatud, toimusid väikesed ebaregulaarsed koosolekud, mida täiendasid sagedased kahepoolsed kontaktid. Vaidlustatud otsuse põhjendustes 96–99 ja 149–153 ilmneb, et Beneluxi ja Põhjamaade tööstusliku õmblusniidi turu kartellikokkuleppe raames toimusid koosolekud vähemalt kord aastas ja et need olid korraldatud kahes osas, üks puudutas Põhjamaade turgu ning teine Beneluxi turgu. Sellest tuleneb ühtlasi, et kahepoolsed kohtumised toimusid perioodiliselt.
- 106 Nende asjaolude valguses ei teinud komisjon mingit ilmset kaalutusviga, kui ta leidis vaidlustatud otsuse põhjendustes 265–267, et autotööstuse niidituru kartellikokkuleppet tuleb eristada Beneluxi ja Põhjamaade tööstusliku õmblusniidi turu kartellikokkuleppest ja et need kujutavad seega endast kahte erinevat rikkumist.
- 107 Sellega seoses tuleb esile tuua, et erinevalt autotööstuse niidituru kartellikokkuleppest loeti Beneluxi ja Põhjamaade tööstuslike niiditurgude kartellikokkuleppeid üheks rikkumiseks, kuna tooted olid identsed, kartelliosalised samad, kartelli sisu ja

töökorraldus sarnased, koosolekud toimusid samal päeval ning seal osalenud ettevõtjaid esindasid samad isikud.

- 108 Lisaks ei oma tähtsust esiteks argument, mille kohaselt puudus hagejate struktuuris pädevuste eraldamine tööstusliku õmblusniidi ja autotööstuse niidi turustamise valdkonnas, ja teiseks argument, et osalenud ettevõtjate juhid ja osanikud pidid tingimata teadma erinevatest rikkumistest. Need argumendid ei ole tõendiks ühise subjektiivse elemendi olemasolust.
- 109 Samuti tuleb tagasi lükata hagejate argument üldise kooskõlastamise olemasolust, mis lähtub Coatsi esindaja ja Amanni juhi sagedastest kontaktidest. Toimikus ei ole ühtegi avaldust, mida võiks tõlgendada kaudse tõendina üldisest kooskõlastamisest. Kohtuistungil tunnistasid hagejad, et nad ei suuda esitada Üldkohtule ühtegi täpset dokumenti, mis tõendaksid Amanni ja Coatsi vahelise üldise kooskõlastamise tahet.
- 110 Lõpuks väidavad hagejad ekslikult, et kaubaturu piiritlemise kriteerium ei ole keh-tiv hindamiskriteerium, kuna see annab komisjonile kontrollimatu kaalutusõiguse järeldada seotud toodete korral kahe erineva rikkumise olemasolu. Esiteks, ei ole komisjoni selline kaalutusõigus piiramatut, kuna ta allub Üldkohtu kontrollile, nagu on märgitud eespool punktis 54. Teiseks oli kaubaturgudega seotud kriteerium käes-olevas asjas vaid üks mitmest kriteeriumist, mille alusel kahe erineva rikkumise olemasolu järeldati.
- 111 Arvestades kõiki neid kaalutlusi, tuleb määruse nr 1/2003 artikli 7 lõike 1 esimese lause rikkumist käsitlev väide põhjendamatusena tõttu tagasi lükata.

B. *Trahvi vähendamist käsitlevad väited*

1. *Hagejate esitatud väide, mis käsitleb määruse nr 17 artikli 15 lõikes 2 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 ette nähtud karistuse ülempiiri arvestamata jätmist*

a) Poolte argumendid

112 Hagejate esitatud väitel on kolm osa.

113 Esimeses osas väidavad hagejad, et kaks rikkumist on tegelikkuses vaid üks rikkumine ja et seega võib neile määrata vaid ühe trahvi, mille summa ei saa ületada 10% kogukäibest. Selle liitmise teel saadud summa ületab nimetatud ülempiiri ning seega on rikutud määruse nr 17 artikli 15 lõiget 2 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõiget 2.

114 Sellega seoses väidavad nad, et rikuti ühenduse konstitutsiooniõiguse põhimõtet *nulla poena sine lege*. Sisuliselt kritiseerivad nad asjaolu, et komisjon saab selliste turgude jagamise teel, kus tuvastati paralleelsed rikkumised, võtta endale piiramatu kaalutlusruumi, et määrata trahve, mis ületavad 10% kogukäibe ülempiiri. Nad leiavad, et seaduslikkuse põhimõttest tuleneb mitte üksnes keeld kohtunikule määrata karistusi seadusliku aluse puudumisel, vaid ka seadusandja kohustus koostada täpsed ja selged karistusnormid. Selguse nõuet kohaldatakse seega nii normi koostisosadele kui ka selle õiguslikele tagajärgedele. Need nõuded kehtivad ka eespool viidatud normidele, mis näevad ette karistused konkurentsieeskirjade rikkumise eest.

- 115 Kui hagejatel paluti kohtuistungil oma argumente selgitada, täpsustasid nad, et need argumentid seavad kahtluse alla ka normi enda õiguspärasuse ning seega vaidlustavad nad määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ning määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 seaduslikkuse.
- 116 Lisaks vaidlevad nad vastu komisjoni argumentidele viimase kohustusest järgida *non bis in idem* põhimõtet, kuna see põhimõte ei anna mingit tagatist ühe või enama rikkumise tuvastamise täpsuse kohta. Nad väidavad sisuliselt, et probleem esineb eel-mises etapis, st ühe või enama rikkumise olemasolu tuvastamises.
- 117 Teises osas väidavad hagejad, et komisjon võib määrata ühe trahvi mitme rikkumise eest, kui nende rikkumiste ese on sama tüüpi tegevus erinevatel turgudel ja kui osalised on valdavalt samad ettevõtjad. Need kaks tingimust on käesolevas asjas täidetud.
- 118 Hagejad leiavad, et komisjon kaldus kõrvale oma varasemast praktikast ilma ühegi põhjenduseta. Nad leiavad, et kui komisjon loobub oma pädevusest määrata üks trahv mitme rikkumise eest, peab ta Euroopa haldusõiguse üldpõhimõtete kohaselt põhjendama selle pädevuse kasutamata jätmist. Seega rikkus komisjon käesolevas asjas EÜ artiklit 253.
- 119 Seejärel võrdlevad hagejad vaidlustatud otsust komisjoni 21. novembri 2001. aasta otsusega [EÜ] artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 alusel algatatud menetluses (juhtum COMP/E-1/37.512 – Vitamiinid) (EÜT 2003, L 6, lk 1, edaspidi „vitamiinide otsus“). Komisjon ühendas selles otsuses erinevate rikkumiste eest määratud trahvid üheks üldiseks trahviks ja pidas seega oluliseks järgida 10% kogukäibe ülempiiri. Nii nagu

vitamiinide otsuses, olid ka käesoleva asja kartellikokkulepped seotud sama sisulise ja „aeg-ruumilise” taustaga.

- 120 Kolmandas osas väidavad hagejad, et komisjoni taotletud hoiatav mõju saavutati juba tööstusliku õmblusniidi turul toime pandud rikkumise eest trahvi määramisega. Komisjon oleks seega pidanud seda arvestama, määrates trahvi autotööstuse niidituru kartellikokkuleppe eest.
- 121 Komisjon vaidleb nende argumentidele vastu.

b) Üldkohtu hinnang

- 122 Hagejate käesoleval väitel on kolm osa, mis käsitlevad esiteks *nulla poena sine lege* põhimõtte rikkumist, teiseks mitme rikkumise eest ühe trahvi määramise kohustuse rikkumist ning kolmandaks karistuse seaduslike eesmärkide rikkumist.

Nulla poena sine lege põhimõtte rikkumine ning määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 seaduslikkuse vaidlustamine

- 123 Kõigepealt tuleb uurida määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 seaduslikkuse vaidlustamist hagejate poolt kolmel tasandil. Esiteks väidavad nad

sisuliselt, et määruse nr 17 artikli 15 lõikes 2 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 esitatud rikkumise mõiste ei ole selge. Teiseks väidavad nad, et ühe ja vältava rikkumise mõiste ei ole samuti selgelt määratletud ja et komisjon võis seega meelevaldselt mõjutada trahvisumma kindlaksmääramist, jagades turud, millel tuvastati paralleelsed rikkumised. Kolmandaks märgivad and, et selles artiklis märgitud karistused ei ole samuti selged.

- ¹²⁴ Kõigepealt tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu praktika kohaselt kaasneb seaduse alusel karistamise põhimõtte õiguskindluse põhimõttega, mis on ühenduse õiguse üldpõhimõtte ja nõuab eelkõige, et igasugune ühenduse õigusnorm, eriti kui sellega kehtestatakse või võimaldatakse kehtestada sanktsioon, oleks selge ja täpne, et puudutatud isikud saaksid ühemõtteliselt aru sellest normist tulenevatest õigustest ja kohustustest ja et nad võiksid tegutseda vastavalt olukorrale (vt selle kohta Euroopa Kohtu 9. juuli 1981. aasta otsus kohtuasjas 169/80: Gondrand ja Garancini, EKL 1981, lk 1931, punkt 17; 13. veebruari 1996. aasta otsus kohtuasjas C-143/93: Van Es Douane Agenten, EKL 1996, lk I-431, punkt 27, ja Üldkohtu 5. aprilli 2006. aasta otsus kohtuasjas T-279/02: Degussa vs. komisjon, EKL 2006, lk II-897, punkt 66).
- ¹²⁵ See liikmesriikide ühesuguste riigiõiguslike tavade osaks olev põhimõtte, mis on välja toodud mitmes rahvusvahelises lepingus, eelkõige Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi „EIÕK”) artiklis 7, kehtib nii kriminaalõiguse valdkonda kuuluvate sätete suhtes kui ka eriliste haldusmeetmete suhtes, millega kehtestatakse või võimaldatakse kehtestada halduskaristusi (vt selle kohta Euroopa Kohtu 18. novembri 1987. aasta otsus kohtuasjas 137/85: Maizena jt, EKL 1987, lk 4587, punkt 15). Seda kohaldatakse mitte üksnes normidele, millega kehtestatakse rikkumise koosseisu tunnused, vaid ka neile normidele, milles määratletakse nimetatud normide rikkumise tagajärjed (vt selle kohta Euroopa Kohtu 12. detsembri 1996. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-74/95 ja C-129/95: X, EKL 1996, lk I-6609, punkt 25, ja eespool punktis 124 viidatud kohtuotsus Degussa vs. komisjon, punkt 67).

126 Sellega seoses tuleb meenutada, et EIÕK artikli 7 lõikes 1 on sätestatud:

„Kedagi ei või tunnistada süüdi kuriteos – teos või tegevusetuses, mis selle toimepanemise ajal kehtinud siseriikliku või rahvusvahelise õiguse järgi ei olnud kuritegu. Samuti ei või kohaldada raskemat karistust kui kuriteo toimepanemise ajal ettenähtu.”

127 Euroopa Inimõiguste Kohtu sõnul tuleneb sellest sättest, et seadus peab selgelt määratlema rikkumised ja nende eest määratavad karistused. See tingimus on täidetud, kui puudutatud isik saab asjaomase sätte sõnastusest ja vajaduse korral kohtute poolt sellele antud tõlgendusest aru, millised teod või tegevusetused toovad kaasa kriminaalvastutuse (Euroopa Inimõiguste Kohtu 22. juuni 2000. aasta otsus kohtuasjas *Coëme jt vs. Belgia*, *Recueil des arrêts et décisions*, 2000-VII, § 145) (eespool punktis 124 viidatud kohtuotsus *Degussa vs. komisjon*, punkt 69).

128 Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast ilmneb, et EIÕK artikli 7 lõikes 1 ette nähtud tingimuste täitmiseks ei ole nõutav, et karistuste määramise aluseks olnud sätte sõnastus oleks niivõrd täpne, et sätte rikkumisest tulenevad tagajärjed oleks absoluutse kindlusega ettenähtavad (eespool punktis 124 viidatud kohtuotsus *Degussa vs. komisjon*, punkt 71).

129 Nimelt ei too Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika kohaselt sätte ebamäärane sõnastus tingimata kaasa EIÕK artikli 7 rikkumist ja asjaolu, et seadusega antakse kaalutusõigus, ei riku tingimata ootuspärasuse nõuet, kui sellise õiguse ulatus ja kasutuskord on piisavalt selgelt määratletud, arvestades taotletavat asjaomast eesmärki anda isikule piisav kaitse omavoli vastu (Euroopa Inimõiguste Kohtu 25. veebruaril 1992. aasta otsus kohtuasjas *Margareta ja Roger Andersson vs. Rootsi*, A-seeria,

nr 226, punkt 75). Sellega seoses võtab Euroopa Inimõiguste Kohus peale teksti enda arvesse seda, kas kasutatud määratlemata mõisteid on väljakujunenud ja avaldatud kohtupraktikas täpsustatud (27. septembri 1995. aasta otsus kohtuasjas *G. vs. Prant-susmaa, A-seeria*, nr 325-B, punkt 25) (eespool punktis 124 viidatud kohtuotsus *Degussa vs. komisjon*, punkt 72).

¹³⁰ Mis puudutab määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 kehtivust karistuste seaduses sätestatuse põhimõttest lähtuvalt, nagu seda ühenduse kohus on tunnustanud kooskõlas EIÕK ja liikmesriikide riigiõiguslike tavadega, siis tuleb rõhutada, et vastupidi hagejate väidetule ei ole komisjonil piiramatu kaalutusruumi esiteks konkurentsieskirjade rikkumise eest trahvide määramisel, teiseks selle kindlaksmääramisel, kas erinevad rikkumise osad moodustavad ühe ja vältava rikkumise, ja kolmandaks nende rikkumiste eest trahvisummade kindlaksmääramisel.

¹³¹ Esiteks võib komisjon määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 alusel määrata trahve üksnes EÜ artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieskirjade rikkumise eest. Hagejad väidavad ekslikult, et komisjonil oli piiramatu kaalutusõigus selliste rikkumiste tuvastamisel. Ühelt poolt tuleb meenutada, et küsimust, kas EÜ artiklite 81 ja 82 tingimused on täidetud, võib ühenduste kohus täies ulatuses kontrollida (vt selle kohta ja analoogia alusel Euroopa Kohtu 28. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas *C-7/95 P: Deere vs. komisjon*, EKL 1998, lk I-3111, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika, ning Üldkohtu 8. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas *T-99/04: AC-Treuhand vs. komisjon*, EKL 2008, lk II-1501, punkt 144). Teisalt, kuigi on tõsi, et kui selline tuvastamine tähendaks keerulisi majanduslikke või tehnilisi hinnanguid, annab kohtupraktika komisjonile teatava kaalutusõiguse, siis ei ole see mingil juhul piiramatu. Nimelt ei tähenda sellise kaalutusruumi olemasolu, et Üldkohus peab hoiduma kontrollimast, kuidas komisjon majandus- või tehnilisi andmeid on tõlgendanud. Ühenduste kohus peab kontrollima nii esitatud tõendite tegelikkusele

vastavust, usaldatavust ja sidusust kui ka seda, kas need tõendid sisaldavad kogu asjakohast teavet, mida keerulise olukorra hindamisel tuleb arvesse võtta ja kas kõnealused tõendid võivad toetada järeldusi, mis nende pinnalt on tehtud (vt selle kohta eespool punktis 54 viidatud kohtuotsus Microsoft vs. komisjon, punkt 88 ja seal viidatud kohtupraktika).

¹³² Hagejad ei väida muuseas, et EÜ artiklis 81 esitatud ühe rikkumise tüübi määratlus, mis seisnes „ettevõtjatevahelis[tes] kokkulep[etes] [...], mille eesmärgiks või tagajärjeks on takistada, piirata või kahjustada konkurentsi ühisturu piires, iseäranis need kokkulepped [...], millega [...] otseselt või kaudselt määratakse kindlaks ostu- või müügihinnad või mis tahes muud tehingutingimused [...]”, ei võimaldanud neil teada, et Beneluxi ja Põhjamaade tööstusliku õmblusniidi turu ning EMP autotööstuse niidituru kartellikokkulepped kujutasid endast viidatud EÜ artikli 81 rikkumist ning toovad kaasa nende vastutuse.

¹³³ Teiseks, mis puudutab selliste kriteeriumide väidetavat puudumist, mis võimaldavad kindlaks määrata, kas esines üks ja vältav rikkumine või mitu eraldiseisvat rikkumist, siis tuleb tunnistada, et sellised kriteeriumid ei ilmne sellistena määruse nr 17 artikli 15 lõikest 2 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikest 2 ega ka EÜ artiklist 81. Siiski on ühe ja vältava rikkumise mõistet kasutatud väljakujunenud ja avaldatud kohtupraktikas. Selliseid kriteeriume, nagu identne eesmärk (kõigi osade sama eesmärk) ja identsed subjektid (asjaomaste ettevõtjate samasus, kes olid teadlikud ühises eesmärgis osalemisest), mille alusel tuleb kindlaks määrata, kas toime pandud rikkumised toimusid „tervikplaani” raames ning kujutavad seega ühte rikkumist, on juba aastaid täpsustatud kohtupraktikas, nagu on esitatud eespool punktis 89.

¹³⁴ Seega võib komisjon objektiivsetel põhjustel algatada erinevaid menetlusi, tuvastada erinevaid rikkumisi ja määrata mitu erinevat trahvi (vt selle kohta eespool punktis 93 viidatud II Tokai kohtuotsus, punkt 124).

- 135 Sellega seoses ilmneb selgelt vaidlustatud otsuse tühistamist taotleva väite analüüsi (eespool punkt 53 ja järgnevad punktid), et komisjon kasutas kahe erineva rikkumise tuvastamiseks kohtupraktikast tulenevaid väljakujunenud kriteeriume.
- 136 Kuigi teatud kriteeriumid jätavad komisjonile laia kaalutusruumi, siis nimelt selle kaalutusõiguse kontroll ühenduste kohtus on võimaldanud väljakujunenud ning avaldatud kohtupraktika abil teatud mõisteid täpsustada. See on nii eeskätt kaubaturu ja geograafilise turu määratluste puhul, mida komisjon käesolevas asjas kohaldas ja mille tõttu komisjon pidi läbi viima keerulisi majanduslikke hinnanguid. Nagu on märgitud esimese väite analüüsi raames (eespool punkt 53 ja järgnevad punktid), pidi komisjon oma kaalutusõiguse kasutamisel järgima kohtupraktikas kehtestatud kriteeriume, nagu asendatavus pakkumise ja nõudluse seisukohast.
- 137 Lisaks avaldas komisjon läbipaistvuse tagamiseks ja ettevõtjate õiguskindluse suurendamiseks turu määratluse teatise, milles ta esitas kriteeriumid, mida igal konkreetsel juhul turu määratlemiseks kasutatakse. Sellega seoses, võttes sellised käitumisreeglid vastu ja andes nende avaldamisel teada, et ta kavatseb neid edaspidi nendes sätestatud juhtumite esinemisel kohaldada, on komisjon piiranud oma kaalutusõigust ja ei saa neist normidest kõrvale kalduda ilma, et teda võidakas karistada selliste õiguse üldpõhimõtete rikkumise eest nagu võrdne kohtlemine või õiguspärase ootuse kaitse. Muu hulgas, kuigi turu mõiste teatis ei ole otsuse õiguslik alus, määrab see siiski üldiselt ja abstraktselt kriteeriumid, mille komisjon vaidlustatud otsuses ühe või enama turu olemasolu kindlaksmääramiseks aluseks võttis, ja tagavad seetõttu ettevõtjate õiguskindluse (vt selle kohta Euroopa Kohtu 28. juuni 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P: Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, EKL 2005, lk I-5425, punktid 211–213). Sellest tuleneb, et turu mõiste

teatis aitas kaasa määruse nr 17 artikli 15 lõikest 2 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikest 2 juba tulenevate komisjoni kaalutusõiguse piiride teostamise täpsustamisele.

- 138 Sellega seoses ilmneb turu mõiste teatise punktidest 4 ja 5, et „komisjon [loodab] parandada oma poliitika ja otsustusprotsessi läbipaistvust konkurentsipoliitika vallas” ja et „[s]uurem läbipaistvus võimaldab äriühingutel ja nende nõustajatel ka paremini ette näha võimalust, et komisjon võib konkreetsel juhul tõstatada konkurentsiküsimusi. Seepärast peaksid äriühingud võtma seda võimalust arvesse oma siseotsustes, näiteks [...] teatavate lepingute sõlmimist arutades”.
- 139 Arvestades seega eespool käsitletud asjaolusid, võib informeeritud ettevõtja, kes vajadusel kasutab õigusabi, piisavalt täpselt ette näha ettevõtja teatava tegevuse korral komisjoni kasutatava meetodi, et kindlaks määrata, kas esines üks ja vältav rikkumine või mitu iseseisvat rikkumist.
- 140 Mis puudutab kolmandaks väidet, et määruse nr 17 artikli 15 lõikes 2 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 sätestatud karistused ei ole selged, siis tuleb sedastada, et vastupidi hagejate väidetule ei ole komisjonil konkurentsieskirjade rikkumise eest trahvide määramisel piiramatut kaalutusruumi (vt analoogia alusel eespool punktis 124 viidatud kohtuotsus *Degussa vs. komisjon*, punkt 74).
- 141 Nimelt piiravad määruse nr 17 artikli 15 lõige 2 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõige 2 komisjoni kaalutusõigust. Esiteks näevad need sätted ette objektiivse kriteeriumi, mille kohaselt ühelegi ettevõtjale või ettevõtjate ühendusele määratud trahv ei tohi ületada 10% käibest. Seega on määrataval trahvil alati arvuline ja absoluutne ülempiir,

mis arvutatakse iga rikkumise puhul iga ettevõtja suhtes, nii et ühele ettevõtjale kehtestada võidava trahvi maksimaalne summa on eelnevalt määratletav. Teisest küljest kohustavad määruse nr 17 artikli 15 lõige 2 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõige 3, mis täiendab sama määruse artikli 23 lõiget 2, komisjoni igal konkreetsel juhtumil trahvi määrama, võttes „arvesse nii rikkumise raskusastet kui ka kestust” (vt analoogia alusel eespool punktis 124 viidatud kohtuotsus *Degussa vs. komisjon*, punkt 75).

- ¹⁴² Kuigi trahvi ülempiiri objektiivne kriteerium ning rikkumise raskuse ja kestuse subjektiivsed kriteeriumid jätavad komisjonile ulatusliku kaalutlusruumi, on siiski tegu kriteeriumidega, mis võimaldavad komisjonil kehtestada karistusi asjaomase käitumise õigusvastasuse taset arvesse võttes. Seega tuleb asja selles staadiumis tunnistada, et määruse nr 17 artikli 15 lõige 2 ning määruse nr 1/2003 artikli 23 lõiked 2 ja 3, mis jätavad küll komisjonile teatava kaalutusõiguse, määratlevad talle trahvide valdkonnas pädevuse teostamiseks kohustuslikud kriteeriumid ja piirid (vt analoogia alusel eespool punktis 124 viidatud kohtuotsus *Degussa vs. komisjon*, punkt 76).
- ¹⁴³ Muu hulgas tuleb märkida, et määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 alusel trahvide määramisel peab komisjon järgima õiguse üldpõhimõtteid, eelkõige võrdse kohtlemise ja proportsionaalsuse põhimõtteid, nagu Euroopa Kohus ja Üldohus on neid oma kohtupraktikas arendanud (vt analoogia alusel eespool punktis 124 viidatud kohtuotsus *Degussa vs. komisjon*, punkt 77, ja Üldkohtu 8. oktoobri 2008. aasta otsus kohtuasjas T-69/04: *Schunk ja Schunk Kohlenstoff-Technik vs. komisjon*, EKL 2008, lk II-2567, punkt 41).
- ¹⁴⁴ Samuti tuleb lisada, et EÜ artikli 229 ja määruse nr 1/2003 artikli 31 alusel on Euroopa Kohtul ja Üldkohtul täielik pädevus lahendada hagnosisid, mis on esitatud trahve määravate komisjoni otsuste peale ja need kohtud võivad seega mitte üksnes tühistada komisjoni otsuseid, vaid ka määratud trahvi tühistada, vähendada või suurendada.

Sel viisil on komisjoni halduspraktika allutatud ühenduste kohtu täielikule kontrollile (vt analoogia alusel eespool punktis 143 viidatud kohtuotsus Schunk ja Schunk Kohlenstoff-Technik *vs.* komisjon, punkt 41). Ühenduste kohus teostab seda kontrolli määruse nr 17 artikli 15 lõikes 2 ning määruse nr 1/2003 artikli 23 lõigetes 2 ja 3 esitatud kriteeriume järgides ja nimelt see kontroll on võimaldanud väljakujunenud ja avaldatud kohtupraktika kaudu täpsustada määruse nr 17 artikli 15 lõikes 2 esineda võivaid määratlemata mõisteid, mille määruse nr 1/2003 artikli 23 lõiked 2 ja 3 üle võtsid (vt selle kohta analoogia alusel eespool punktis 124 viidatud kohtuotsus Degussa *vs.* komisjon, punkt 79).

¹⁴⁵ Muu hulgas on komisjon määruse nr 17 artikli 15 lõikes 2 ning hiljuti määruse nr 1/2003 artikli 23 lõigetes 2 ja 3 esitatud ning Euroopa Kohtu ja Üldkohtu kohtupraktikas täpsustatud kriteeriumide põhjal kujundanud teadaoleva ja kättesaadava halduspraktika. Kuigi komisjoni varasem otsuste tegemise praktika ise ei ole konkurentsivaldkonnas määratud trahvide õiguslikuks raamistikuks (vt Üldkohtu 18. juuli 2005. aasta otsus kohtuasjas T-241/01: Scandinavian Airlines System *vs.* komisjon, EKL 2005, lk II-2917, punkt 87 ja seal viidatud kohtupraktika), siis sellegipoolest ei või komisjon võrdse kohtlemise põhimõtet järgides kohelda võrreldavaid olukordi erinevalt ja erinevaid olukordi ühetaoliselt, välja arvatud kui selline kohtlemine on objektiivselt põhjendatud (Euroopa Kohtu 13. detsembri 1984. aasta otsus kohtuasjas 106/83: Sermide, EKL 1984, lk 4209, punkt 28, ja Üldkohtu 14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-311/94: BPB de Eendracht *vs.* komisjon, EKL 1998, lk II-1129, punkt 309).

¹⁴⁶ Samuti tuleb arvestada, et läbipaistvuse tagamiseks ja ettevõtjate õiguskindluse suurendamiseks avaldas komisjon suunised määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja [ST] artikli 65 lõike 5 kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (EÜT 1998, C 9, lk 3; ELT eriväljaanne 08/01, lk 171), milles ta selgitas igal konkreetsel juhul kasutatavat trahvide arvutamise meetodit. Eespool punktis 137 esitatud kaalutlused turu mõiste teatise kohta kehtivad ka suuniste kohta. Nimelt piiras komisjon oma kaalutusõigust, võttes sellised käitumisreeglid vastu ja andes nende avaldamisel teada, et ta kavatseb neid edaspidi nendes sätestatud juhtumite esinemisel kohaldada ja ei saa

neist normidest kõrvale kalduda ilma, et teda võidaks karistada selliste õiguse üldpõhimõtete rikkumise eest nagu võrdne kohtlemine või õiguspärase ootuse kaitse. Samuti, kuigi suunised ei ole vaidlustatud otsuse õiguslik alus, määravad nad siiski üldiselt ja abstraktselt metodoloogia, mille komisjon vaidlustatud otsusega määratud trahvisummade määramisel aluseks võttis, ja tagavad seetõttu ettevõtjate õiguskindluse (eespool punktis 137 viidatud kohtuotsus Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, punktid 211 ja 213). Sellest tuleneb, et komisjoni poolt suuniste vastuvõtmine, mis toimus määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja hiljuti määruse nr 1/2003 artikli 23 lõigetes 2 ja 3 kehtestatud õiguslikus raamistikus, aitas kaasa nendest sätetest juba tuleneva komisjoni kaalutusõiguse teostamise piiride täpsustamisele (vt selle kohta analoogia alusel eespool punktis 124 viidatud kohtuotsus Degussa vs. komisjon, punkt 82).

¹⁴⁷ Arvestades seega eespool käsitletud erinevaid asjaolusid, võib informeeritud ettevõtja, kes vajadusel kasutab õigusabi, piisavalt täpselt ette näha teatava tegevuse eest määrata võidavate trahvide arvutamise meetodi ja suurusjärgu. Karistuste seaduses sätestatuse põhimõttega ei ole vastuolus asjaolu, et ettevõtja ei tea täpselt ette trahvide taset, mida komisjon igal konkreetsel juhul määrab, kuna komisjon peab karistusi määrama rikkumiste raskusastet arvestades; seega aitab normi karistav ja hoiatav eesmärk vältida seda, et ettevõtjad saavad hinnata kasu, mida nad rikkumises osalemisest saaksid, arvutades eelnevalt välja neile õigusvastase tegevuse eest määrata võidava trahvi summa (eespool punktis 124 viidatud kohtuotsus Degussa vs. komisjon, punkt 83, ja eespool punktis 143 viidatud kohtuotsus Schunk ja Schunk Kohlenstoff-Technik vs. komisjon, punkt 45).

¹⁴⁸ Sellega seoses, isegi kui ettevõtjad ei saa eelnevalt täpselt teada trahvide taset, mida komisjon igal konkreetsel juhul määrab, tuleb märkida, et kooskõlas EÜ artikliga 253 peab komisjon trahvi määramas otsuses, vaatamata otsuse üldiselt teadaolevale kontekstile, siiski esitama otsuse tegemise põhjenduse, eriti määratud trahvisumma ja selle arvutamiseks kasutatud meetodi kohta. Põhjendus peab näitama selgelt ja ühemõtteliselt komisjoni kaalutlusi, nii et asjaomased isikud võiksid tutvuda võetud

meetme põhjendustega, et hinnata ühenduste kohtusse pöördumise võimalust, ja et viimane saaks vajaduse korral oma kontrolli teostada (eespool punktis 124 viidatud kohtuotsus *Degussa vs. komisjon*, punkt 84, ja eespool punktis 143 viidatud kohtuotsus *Schunk ja Schunk Kohlenstoff-Technik vs. komisjon*, punkt 46).

¹⁴⁹ Mis puudutab teiseks argumenti, et esines vaid üks rikkumine ja et seetõttu ületati 10% käibe ülempiiri, siis tuleb esiteks meenutada, et vaidlustatud otsuse tühistamist käsitleva väite uurimisel ilmnas, et komisjon järeldas õigustatult kahe erineva rikkumise olemasolu. Nagu meenutati eespool punktis 94, võib mitme rikkumise tuvastamine kaasa tuua mitme eraldiseisva trahvi määramise iga kord määruse nr 17 artikli 15 lõikes 2 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 sätestatud piirides. Järelikult võis komisjon *a priori* määrata iga rikkumise eest trahvi ning ei olnud esmapilgul kohustatud määrama ühte üldist trahvi.

¹⁵⁰ Teiseks tuleb kindlaks teha, kas mitu rikkumist toime pannud ettevõtjale määratud trahvide kogusumma võib ületada 10% ülempiiri. Sellega seoses tuleb meenutada, et määruse nr 17 artikli 15 lõikes 2 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 on sätestatud, et ühegi rikkumises osalenud ettevõtja ja ettevõtjate ühenduse puhul ei tohi trahvi ületada 10% selle eelmise majandusaasta kogukäibest. Need sätted ei käsitle äriühingule määratud erinevate trahvide summat. Kui hagejad panid tõesti toime erinevaid rikkumisi, siis ei ole tähtsust asjaolul, kas rikkumised on tuvastatud mitmes otsuses või ühesainsas otsuses, kuna ainus küsimus on seega see, kas tegelikult on tegemist erinevate rikkumistega. Seega, teatava õigusvastase tegevuse kvalifitseerimine tegevuseks, mis kujutab endast ühte ja vältavat rikkumist või mitut rikkumist, mõjutab põhimõtteliselt määratavat karistust, kuna mitme rikkumise tuvastamine võib kaasa tuua mitme eraldiseisva trahvi määramise iga kord määruse nr 17 artikli 15 lõikes 2 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 sätestatud piirides (vt selle kohta analoogia

alusel eespool punktis 93 viidatud II Tokai kohtuotsus, punkt 118, ja eespool punktis 91 viidatud kohtuotsus BASF vs. komisjon, punkt 158).

- 151 Sellest tuleneb, et komisjon ei ole *nulla poena sine lege* põhimõtet rikkunud, määraes kaks trahvi, mille liidetud summad ületavad hagejate 10% käibe ülempiiri.
- 152 Kõigist nendest kaalutlustest lähtuvalt tuleb *nulla poena sine lege* põhimõtte rikkumist ning määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 seaduslikkuse vaidlustamist käsitlevad argumendid tagasi lükata.

Kohustus määrata mitme rikkumise eest üks trahv

- 153 Hagejate teise võimalusena esitatud argument, mille kohaselt isegi kahe erineva rikkumise korral tulnuks määrata üks trahv, tuleb tagasi lükata.
- 154 On tõsi, et kohtupraktika kohaselt võib komisjon määrata ühe trahvi mitme rikkumise eest (Üldkohtu 6. oktoobri 1994. aasta otsus kohtuasjas T-83/91: Tetra Pak vs. komisjon, EKL 1994, lk II-755, punkt 236; 15. märtsi 2000. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-25/95, T-26/95, T-30/95–T-32/95, T-34/95–T-39/95, T-42/95–T-46/95, T-48/95, T-50/95–T-65/95, T-68/95–T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ja T-104/95: Cimenteries CBR jt vs. komisjon, EKL 2000, lk II-491, punkt 4761, ja 30. septembri 2003. aasta otsus kohtuasjas T-203/01: Michelin vs. komisjon, EKL 2003, lk II-4071, punkt 265).

- 155 Siiski on tegu vaid õigusega, mida komisjon on teatud olukordades kasutanud, eeskätt kui rikkumised kuuluvad ühtsesse tervikstrateegiasse (vt selle kohta eespool punktis 154 viidatud kohtuotsus *Cimenteries CBR jt vs. komisjon*, punktid 4761–4764, ja eespool punktis 154 viidatud kohtuotsus *Tetra Pak vs. komisjon*, punkt 236), kui esineb üks rikkumiste üksus (vt selle kohta Euroopa Kohtu 7. juuni 1983. aasta otsus liidetud kohtuasjades 100/80–103/80: *Musique diffusion française jt vs. komisjon*, EKL 1983, lk 1825, punkt 127) või kui komisjoni tuvastatud rikkumiste ese on sama tüüpi tegevus erinevatel turgudel, eeskätt hindade ja koguste kindlaksmääramine, ja teabevahetus, ning kui nende rikkumiste osalised olid suures osas samad ettevõtjad (vt selle kohta Üldkohtu 6. aprilli 1995. aasta otsus kohtuasjas T-144/89: *Cockerill Sambre vs. komisjon*, EKL 1995, lk II-947, punkt 92). Esimese väite uurimine näitas, et käesolevas asjas ei esinenud selliseid asjaolusid.
- 156 Sellest kohtupraktikast ei saa ka tuletada komisjoni varasemat otsustuspraktikat, millega see oleks kohustunud automaatselt kasutama võimalust määrata mitme rikkumise korral üks trahv, või põhjendama, miks ta seda võimalust ei kasuta. See kohtupraktika näitab pigem, et praktika määrata vaid üks trahv on erand, kuna seda järgitakse vaid teatud olukordades.
- 157 Sellega seoses ei saa hagejate viidatud komisjoni otsused samuti sellist praktikat tõendada. Nimelt, nii komisjoni 10. oktoobri 2001. aasta otsuses [EÜ] artikli 81 alusel algatatud menetluses (juhtum COMP/36.264 – Mercedes-Benz) (EÜT 2002, L 257, lk 1), vt eeskätt punkt 253, kui ka eespool punktis 119 viidatud vitamiinide otsuses (punktid 711 ja 775) määrati erinevate tuvastatud rikkumiste eest erinevad trahvisummad, mis seejärel liideti trahvi kogusumma saamiseks. Seega määras komisjon mitu trahvi, mis seejärel liideti. Igal juhul ei saa komisjoni varasemat otsustuspraktikat kasutada konkurentsi valdkonnas määratavate trahvide õigusliku raamistikuna, kuna selle määratleb üksnes määrus nr 17, määrus nr 1/2003 ja suunised (vt selle kohta ja analoogia alusel Üldkohtu 20. märtsi 2002. aasta otsus kohtuasjas T-23/99:

LR AF 1998 vs. komisjon, EKL 2002, lk II-1705, punkt 234, ja eespool punktis 154 viidatud kohtuotsus Michelin vs. komisjon, punkt 254).

- 158 Järelikult tuleb tagasi lükata argument, mis käsitleb komisjoni väidetavat varasemat otsustuspraktikat, mille kohaselt ühest küljest määratakse mitme rikkumise korral üksnes üks terviktrahv ja teisest küljest kohaldatakse asjaomase ettevõtja 10% kogukäibe ülempiiri trahvi lõppsummale, mis on saadud selle ettevõtja poolt toime pandud iga erineva rikkumise eest määratud erinevate trahvide liitmisel.

Karistuse seaduslike eesmärkide rikkumine

- 159 Hagejad väidavad ekslikult, et komisjon oleks pidanud arvestama Beneluxi ja Põhja-maade tööstusliku õmblusniidi turu kartellikokkuleppe eest määratud trahvi hoiatavat mõju, kui ta määras EMP autotööstuse niidituru kartellikokkuleppe eest trahvi.
- 160 Nimelt üritatakse hoiatuseesmärgiga, mida komisjon võib trahvisummat kindlaks määrates taotleda, tagada, et ettevõtjad järgiksid asutamislepinguga kehtestatud konkurentsieeskirju, mis reguleerivad nende tegevust Euroopa Ühenduses või EMP-s (Üldkohtu 29. novembri 2005. aasta otsus kohtuasjas T-64/02: Heubach vs. komisjon, EKL 2005, lk II-5137, punkt 181). Mitme rikkumise korral võib komisjon õigustatult leida, et seda eesmärki ei saavutata vaid ühe karistuse määramisega ühe rikkumise eest.

- 161 Järelikult tuleb see argument tagasi lükata.

- 162 Kõigist eelnevatest kaalutlustest nähtub, et väide, mis käsitleb määruse nr 17 artikli 15 lõikes 2 ja määruse nr 1/2003 artiklis 23 ette nähtud karistuse ülempiiri arvestamata jätmist, tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

2. Hagejate esitatud väide, mis käsitleb võrdse kohtlemise põhimõtte ja proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist trahvi kehtestamisel

a) Poolte argumendid

- 163 Hagejad esitavad mitu argumenti toetamaks oma väidet, mis käsitleb trahvi ebaproportsionaalsust ning võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist trahvi kehtestamisel.
- 164 Mis puudutab kõigepealt proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist, siis väidavad hagejad esiteks, et komisjon ei võtnud trahvide määramisel arvesse olulisi erinevusi puudutatud ettevõtjate suuruses, kuigi suunised kohustavad teda selleks. Komisjon viitas ekslikult üksnes ettevõtjate käibe, mis saadi rikkumisega seotud turult. Seega vastas hagejatele määratud trahv 13,7%-le kontserni kogukäibest, samas kui Coatsile määratud trahv vastas üksnes 2,3%-le tema kogukäibest. Selliste suurte konkurentide kõrval nagu Coats loeb Amann end keskmise suurusega ettevõtjaks.
- 165 Teiseks rikuti proportsionaalsuse põhimõtet, kuna suuniste punkti 1 A seitsmendas taandes esitatud karistuse võrdsuse põhimõtet on samuti rikutud. Komisjon ei

võtnud arvesse ettevõtjate majanduslikku või maksualast suutlikkust, mida mõõdetakse nende kogukäibe alusel.

- 166 Kolmandaks on suunistes kehtestatud „kindla suurusega trahvisummade süsteem” ebanormaalselt kahjulik väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, mida on kinnitanud ka konkurentsiküsimustega tegelev komisjoni liige ning komisjon ise.
- 167 Neljandaks on neile määratud trahv täiesti ebaoproportsionaalne võrreldes turu suurusega. Seega rikkus komisjon karistuse asjakohasuse ning proportsionaalsuse põhimõtteid. Hagejad meenutavad nimelt, et trahvi määravad otsused taotlevad nii karistavat kui ka ennetavat eesmärki ja et seega ei saa karistused ületada rikkuja „ühiskonda naasmise” tagamiseks vajalikku määra. Sellest tuleneb, et mida väiksem on rikkumisega seotud käive, võrreldes ettevõtja kogukäibega, seda kaugemal peab karistus olema 10% ülempiirist.
- 168 Teisena viitavad hagejad arvandmetele tuginedes võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisele tema ja Coatsi vahel nii trahvi põhisumma kui ka selle lõpliku summa tasandil. Komisjon ei võtnud nimelt sugugi arvesse Amanni väiksust nii absoluutsest vaatepunktist kui ka tööstusliku õmblusniidi osas suhtelisest vaatepunktist ning rikkus seega õigusnormi, kui ta pani Amanni samasse gruppi kui Coatsi. Lisaks lähtus komisjon ise Coatsi ülekaaluka seisundi põhimõttest, kuid ei maininud vaidlustatud otsuses, kuidas ta seda arvesse võttis.
- 169 Komisjonil oli kohustus võtta arvesse teiste asjaomaste ettevõtjate suurust, kuna ettevõtjate suurus ja majanduslik võimsus on sama väärtusega hindamiselemendid, mida tuleb teiste kriteeriumide hulgas trahvisumma kindlaksmääramisel arvesse võtta.

170 Komisjon vaidleb sellele väitele vastu.

b) Üldkohtu hinnang

Proportsionaalsuse põhimõtte rikkumine

171 Tuleb meenutada, et proportsionaalsuse põhimõtte nõuab, et ühenduse institutsioonide võetud meetmed ei ületaks määra, mis on asjakohane ja vajalik taotletava eesmärgi saavutamiseks. Trahvide arvutamise kontekstis tuleb rikkumiste raskusaste kindlaks määrata seoses mitme asjaoluga ning mitte ühelegi asjaolule ei tohi omistada tähtsust, mis teiste hinnanguelementidega võrreldes oleks ebaproportsionaalne. Proportsionaalsuse põhimõttest tuleneb selles kontekstis, et komisjon peab määrama trahvi proportsionaalselt asjaolude alusel, mida ta võttis rikkumise raskusastme hindamiseks arvesse, ning et komisjon peab neid asjaolusid seejuures seostatult ning objektiivselt põhjendades hindama (Üldkohtu 27. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-43/02: Jungbunzlauer vs. komisjon, EKL 2006, lk II-3435, punktid 226–228).

– Argument, mis käsitleb turu suuruse arvestamata jätmist

172 Hagejad heidavad ekslikult komisjonile ette, et ta määras kõnealuste turgude suurusega võrreldes ebaproportsionaalsed trahvid.

173 Nimelt tuleb meenutada, et määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 kohaselt võib komisjon määrata ettevõtjatele trahve, mille summa ei tohi ületada 10% rikkumises

osalenud ettevõtjate eelmise majandusaasta kogukäibest. Selle piirmäära sees trahvisumma kindlaksmääramiseks näevad need sätted ette rikkumise raskuse ja kestuse arvessevõtmise. Lisaks, vastavalt suunistele määrab komisjon põhisumma rikkumise raskusastme põhjal, võttes arvesse rikkumise enda laadi, selle tegelikku mõju turule, kui seda saab mõõta, ja geograafilise turu suurust.

- 174 Järelikult ei näe määrus nr 1/2003 ega suunised ette, et trahvisumma tuleks kindlaks määrata otseselt seoses puudutatud turu suurusega, kuna see on vaid üks mitmest asjassepuutuvast tegurist. Seega ei kohusta see õiguslik raamistik komisjoni sõnaselgelt võtma arvesse kaubaturu piiratud suurust (vt analoogia alusel Üldkohtu 27. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-322/01: Roquette Frères vs. komisjon, EKL 2006, lk II-3137, punkt 148).
- 175 Samas tuleb kohtupraktika kohaselt rikkumise raskusastme hindamisel arvestada suure hulga selliste teguritega, mille laad ja tähtsus erinevad sõltuvalt asjaomase rikkumise liigist ja selle erilistest asjaoludest (eespool punktis 155 viidatud kohtuotsus Musique diffusion française jt vs. komisjon, punkt 120). Ei saa välistada, et nende rikkumise raskusastet tõendavate asjaolude hulgas võib sõltuvalt juhtumist olla kõnealuse kaubaturu suurus.
- 176 Järelikult, kuigi turu suurus võib endast kujutada rikkumise raskusastme kindlaksmääramisel arvessevõetavat asjaolu, varieerub selle tähtsus vastavalt rikkumise tüübile ja kõnealuse rikkumise erilistele asjaoludele.
- 177 Käesolevas asjas seisnes rikkumine autotööstuse niiditurul peamiselt minimaalsete sihthindade kehtestamises autotööstuse klientidele müüdavatele baastoodetele, teabevahetuses teatud klientidele kohaldatud hindade kohta, kokkuleppes nendele

klientidele kohaldatavate minimaalsete sihthindade kehtestamises ning kokkuleppes, et vältida omavahelist hindadega konkureerimist turgu valitseva tarnija kasuks (vaidlustatud otsus, põhjendused 215 ja 420). Tööstusliku õmblusniidi turu rikkumine seisnes peamiselt tundliku teabe vahetamises hinnakirjade ja/või konkreetsete klientide hindade kohta, hinnatõusudes ja/või sihthindades kokku leppimises, kehtestatud hindade langetamise vältimises turgu valitseva tarnija poolt ja kokkulepetes klientide jagamises (vaidlustatud otsus, põhjendused 99–125 ja 345).

178 Selline tegevus kujutab endast suuniste tähenduses horisontaalseid piiranguid, näiteks „hinnakartellid”, ning on laadilt „väga raske”. Sellega seoses tuleb rõhutada, et hagejad ei vaidle vastu EMP autotööstuse niiditurul kahe aasta jooksul toime pandud rikkumise väga raskele laadile ega ka Beneluxi ja Põhjamaade tööstusliku õmblusniidi turul enam kui kümne aasta jooksul toime pandud rikkumise väga raskele laadile. Kui selles kontekstis isegi osutuks tõendatuks asjaomase turu väiksus, siis on see asjaolu vähetahtis, võrreldes rikkumise raskust tõendavate kõigi muude teguritega.

179 Igal juhul tuleb arvestada, et komisjon leidis, et rikkumist tuli käsitleda väga raskena suuniste tähenduses, mis niisugusel juhul näevad ette, et komisjon võib „kaaluda” lähtesummat, mis ületab 20 miljonit eurot. Siiski võttis komisjon autotööstuse niidituru rikkumise puhul rikkumise raskusastme alusel kindlaks määratud trahvi lähtesummaks hagejate puhul 5 miljonit eurot ja teiste ettevõtjate puhul 1,3 miljonit eurot (vaidlustatud otsus, põhjendused 432–435). Tööstusliku õmblusniidi turu rikkumise puhul võttis komisjon esimese kategooria ettevõtjate (sh Amann) lähtesummaks üksnes 14 miljonit eurot, teise kategooria ettevõtjate lähtesummaks 5,2 miljonit eurot, kolmanda kategooria ettevõtjate lähtesummaks 2,2 miljonit eurot ja neljanda kategooria ettevõtjate lähtesummaks 0,1 miljonit eurot (vaidlustatud otsus, põhjendus 358).

180 Sellest tuleneb, et hagejatele määratava trahvi arvutamise aluseks olevad lähtesummad olid oluliselt madalamad, kui komisjon oleks suuniste alusel väga raskete rikkumise puhul võinud „kaaluda”.

181 Nende kaalutluste valguses tuleb tagasi lükata hagejate argumendid, mis käsitlevad neile määratud trahvi ebaproportsionaalsust, võrreldes esiteks EMP autotööstuse niidituru suurusega ja teiseks Beneluxi ja Põhjamaade tööstusliku õmblusniidi turu suurusega.

– Argument, mis käsitleb üksnes sellise käibega arvestamist, mis saadi rikkumisega seotud turgudel

182 Hagejad viitavad ekslikult proportsionaalsuse põhimõtte rikkumisele, kuna komisjon tugines väidetavalt üksnes ettevõtjate sellele käibele, mis saadi asjaomastelt kaubaturgudel, et määrata kindlaks trahvide lähtesummat, ja et ta ei võtnud väidetavalt arvesse asjaomaste ettevõtjate suuruste erinevust.

183 Mis puudutab esiteks komisjonile tehtud etteheidet, et ta tugines puudutatud ettevõtjate käibele asjaomastel turgudel, siis tuleb märkida, et rikkumise raskusastme alusel kindlaks määratud trahvi lähtesumma määratlemisel leidis komisjon vajaliku olevat kohaldada kartellikokkulepetega seotud ettevõtjatele erinevat kohtlemist, et võtta arvesse rikkujate tegelikku suutlikkust põhjustada olulist kahju konkurentsile ja määrata trahvi suurus nii, et sellel oleks piisavalt hoiatav mõju. Ta lisas, et oli vaja

arvestada iga ettevõtja ebaseadusliku tegevuse konkreetset kaalu ja seega selle tegelikku mõju konkurentsile. Nende asjaolude hindamiseks otsustas komisjon lähtuda iga ettevõtja käibest asjaomasel turul, mis saadi kartellikokkuleppega seotud toote pealt.

¹⁸⁴ Seega, nagu on märgitud eespool punktis 179, jagas komisjon autotööstuse niidituru rikkumisega seoses kõnealused ettevõtjad kahte kategooriasse. Hagejad pandi oma 8,55 miljoni eurose käibe alusel esimesse kategooriasse. Oxley, Coats ja Barbour pandi nende 1 ja 3 miljoni euro vahele jäävate käivete alusel teise kategooriasse. Tööstusliku õmblusniidi turul jagas komisjon kõnealused ettevõtjad nelja kategooriasse. Amann ja Coats pandi nende 14 ja 18 miljoni euro vahele jäävate käivete alusel esimesse kategooriasse, BST pandi tema 5 ja 8 miljoni euro vahele jääva käibe alusel teise kategooriasse. Gütermann, Barbour ja Bieze Stork pandi nende 2 ja 4 miljoni euro vahele jääva käibe alusel kolmandasse kategooriasse ning Zwicky tema 0 ja 1 miljoni euro vahele jääva käibe alusel neljandasse kategooriasse.

¹⁸⁵ Eelnevate kaalutluste põhjal võttis komisjon rikkumise raskusastme alusel esimeses rikkumises hagejate lähtesummaks 5 miljonit eurot (vaidlustatud otsus, põhjendused 432–435) ja teises rikkumises Amanni lähtesummaks 14 miljonit eurot (vaidlustatud otsus, põhjendused 356–358).

¹⁸⁶ Suunistes ei ole sätestatud, et trahvisummad tuleb arvutada kogukäibe või asjaomasel turul ettevõtjate saadud käibe alusel. Siiski – ja tingimusel, et komisjon ei ole oma valiku tegemisel teinud ilmselt kaalutusviga – ei välista suunistes seda, et selliseid

käibeid tuleks juhul, kui asjaolud seda nõuavad, arvesse võtta trahvisumma kindlaksmääramisel, et järgida ühenduse õiguse üldpõhimõtteid (Üldkohtu 29. aprilli 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-236/01, T-239/01, T-244/01–T-246/01, T-251/01 ja T-252/01: Tokai Carbon jt vs. komisjon, EKL 2004, lk II-1181, edaspidi „I Tokai kohtuotsus”, punkt 195). Seega võib käive arvesse tulla, arvestades rikkujate tegelikku suutlikkust põhjustada olulist kahju teistele ettevõtjatele ja eeskätt tarbijatele, ning trahvi suurus määratakse nii, et sellel oleks piisavalt hoiatav mõju. Komisjon võib seda arvesse võtta ka siis, kui ta hindab iga ettevõtja ebaseadusliku tegevuse konkreetset kaalu ja seega selle tegelikku mõju konkurentsile, eeskätt juhul, kui samalaadseid rikkumisi toimepaneivate ettevõtjate suurus erineb üksteisest oluliselt (Üldkohtu 9. juuli 2003. aasta otsus kohtuasjas T-220/00: Cheil Jedang vs. komisjon, EKL 2003, lk II-2473, punkt 82).

187 Mis puudutab komisjoni valikut ühe ja/või teise käibe vahel, siis tuleneb kohtupraktikast, et kogukäibe suurus annab üksnes osalise pildi olukorrast, kui analüüsitakse ühenduse konkurentsieeskirjade rikkumise eest trahvisumma kindlaksmääramise eesmärgil rikkumise toimepannud äriühingute tegelikku majanduslikku suutlikkust põhjustada olulist kahju konkurentsile, mis tähendab hinnangut nende ettevõtjate tegeliku suuruse, st nende mõju kohta puudutatud turul. Ei saa välistada, et mitme tegevusharuga suur ettevõtja tegutseb konkreetsete toodete turul üksnes kõrvalises rollis. Samuti ei saa välistada, et geograafiliselt ühendusevälisel turul olulist positsiooni omaval ettevõtjal on üksnes väike osa ühenduse või EMP turust. Sellistes olukordades ei tähenda asjaomase ettevõtja suur kogukäive tingimata tema määravat mõju puudutatud turul. Seetõttu, kuigi ühe ettevõtja käive asjaomastel turgudel ei saa olla määrav, et järeldada, et ettevõtja kuulub võimsasse majandusüksusesse, on see käive siiski asjakohane määramaks tema võimalikku mõju turule (vt selle kohta Üldkohtu 29. novembri 2005. aasta otsus kohtuasjades T-52/02: SNCZ vs. komisjon, EKL 2005, lk II-5005, punkt 65, ja T-62/02: Union Pigments vs. komisjon, EKL 2005, lk II-5057, punkt 152).

188 Sellega seoses tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et rikkumisega seotud kauba käive annab täpse pildi rikkumise ulatusest asjaomasel turul (eespool punktis 186 viidatud kohtuotsus *Cheil Jedang vs. komisjon*, punkt 91, ja 9. juuli 2003. aasta otsus kohtuasjas T-224/00: *Archer Daniels Midland ja Archer Daniels Midland Ingredients vs. komisjon*, EKL 2003, lk II-2597, punkt 196). Nimelt võib see käive anda täpse viite iga ettevõtja vastutusest nendel turgudel, kuna see on objektiivne asjaolu, mis täpselt näitab selle tegevuse kahjulikkust normaalsetele konkurentsitingimustele ja kujutab endast seega head näitajat iga kõnealuse ettevõtja suutlikkusest kahju tekitada.

189 Neid kaalutlusi arvestades ei rikkunud komisjon proportsionaalsuse põhimõtet, kui ta eelistas hagejatele määratud trahvide arvutamise raames lähtesummade kindlaksmääramisel kasutada asjaomastel turgudel kõnealustelt toodetelt saadud käivet.

190 Teiseks ei ole ka nende kaalutluste alusel asjakohane komisjonile esitatud etteheide, et ta ei võtnud trahvisummade kindlaksmääramisel arvesse kõnealuste ettevõtjate suurst, lähtuvalt nende kogukäibest.

191 Nimelt tuleb meenutada, et suuniste kohaselt on vaja arvesse võtta rikkujate tegelikku majanduslikku suutlikkust põhjustada olulist kahju muudele turuosalistele, eeskätt tarbijatele, ja määrata trahvi suurus nii, et sellel oleks piisavalt hoiatav mõju (punkt 1 A, neljas lõik). Suunistes lisatakse, et kui rikkumine hõlmab mitut ettevõtjat (nt kartellid), võib osutuda vajalikuks kasutada üldiste lähtesummade puhul kaalutegureid, et võtta arvesse iga ettevõtja rikkumise konkreetset kaalu ja seega tegelikku mõju konkurentsile, eeskätt juhul, kui samalaadseid rikkumisi toimepaneivate ettevõtjate

suurus erineb üksteisest oluliselt, ja kohandada järelikult üldist lähtesummat iga ettevõtja konkreetse laadiga (punkt 1 A, kuues lõik) (eespool punktis 186 viidatud kohtuotsus Cheil Jedang vs. komisjon, punkt 81).

¹⁹² Lisaks, nagu on märgitud eespool punktis 186, ei ole suunistes sätestatud, et trahvisummad tuleb arvutada asjaomaste ettevõtjate kogukäibe alusel, kuid need suunised ei välista seda, et käesoleva kohtuotsuse samas punktis esitatud tingimuste täitmise korral võetakse see käive trahvi arvutamisel arvesse.

¹⁹³ Käesolevas asjas, nagu on märgitud eespool punktides 183–189, oli komisjoni valik viidata asjaomastelt turgudelt saadud käibele, et kindlaks määrata iga ettevõtja suutlikkust tekitada kahju, järjekindel ja objektiivselt õigustatud. Nii järgis komisjon ka hoiatuseesmärki, kuna ta andis kõigile teada, et ta karistab rangemalt ettevõtjaid, kes osalesid kartellikokkuleppes sellisel turul, kus neil oli suurem kaal.

¹⁹⁴ Sellest nähtub, et samuti tuleb tagasi lükata argument, et trahv on ebaoproportsionaalne, võrreldes hagejate vastavate käivetega rikkumisega seotud turul. Nimelt ei saa nad õiguspäraselt järeldada, et määratud trahvisumma on ebaoproportsionaalne, kuna nende trahvi lähtesumma on põhjendatud lähtuvalt kriteeriumidest, mida komisjon kasutas iga ettevõtja suuruse määramisel asjaomasel turul (vt selle kohta Üldkohtu 20. märtsi 2002. aasta otsus kohtuasjas T-23/99: LR AF 1998 vs. komisjon, EKL 2002, lk II-1705, punkt 304, ja 5. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-303/02: Westfalen Gassen Nederland vs. komisjon, EKL 2006, lk II-4567, punkt 185).

– Suunistes sätestatud kindla suurusega trahvisummade süsteem

¹⁹⁵ Hagejate kriitika suunistes ette nähtud „kindla suurusega trahvisummade süsteemi” suhtes on asjakohatu.

¹⁹⁶ Nimelt tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et kui on järgitud proportsionaalsuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid, siis ei saa kritiseerida meetodit, millest tulenevalt kartellikokkuleppe erinevatele osalistele määratud trahvisummade kindlaksmääramisega seoses jagatakse kartellikokkuleppe osalised erinevatesse kategooriatesse ning määratakse samasse kategooriasse paigutatud ettevõtjatele ühesugune kindla suurusega trahvi lähtesumma, mis küll ei arvesta sama kategooria ettevõtjate suuruse erinevusi (Üldkohtu 19. märtsi 2003. aasta otsus kohtuasjas T-213/00: CMA CGM jt vs. komisjon, EKL 2003, lk II-913, punkt 385, 15. märtsi 2006. aasta otsus kohtuasjas T-26/02: Daiichi Pharmaceutical vs. komisjon, EKL 2006, lk II-713, punktid 83–85, ja 15. märtsi 2006. aasta otsus kohtuasjas T-15/02: BASF vs. komisjon, EKL 2006, lk II-497, punkt 150). Kui need tingimused on täidetud, ei saa Üldkohus seisukohta võtta sellise süsteemi mõttekuse üle, isegi kui see seaks väiksemad ettevõtjad ebasoodsamasse olukorda. Üldkohus peab komisjoni selle valdkonna kaalutusõiguse teostamise seaduslikkuse kontrollimisel nimelt kontrollima, kas kartellikokkuleppe osaliste jagamine kategooriatesse on järjekindel ja objektiivselt õigustatud, ega tohi komisjoni hinnangut kohe enda omaga asendada (eespool viidatud 15. märtsi 2006. aasta kohtuotsus BASF vs. komisjon, punkt 157).

– Hagejate kui „keskmise suurusega ettevõtjate” olukorra arvestamata jätmine

¹⁹⁷ Asjakohatu on argument, et komisjon oleks pidanud arvesse võtma, et hagejad olid keskmise suurusega ettevõtjad.

198 Nimelt tuleb meenutada, et kuna komisjonil ei olnud kohustust trahvisummasid arvutada lähtuvalt asjaomaste ettevõtjate käibest tulenevast põhisummast, ei olnud tal ka kohustust tagada olukorras, kus trahve määratakse mitmele sama rikkumisega seotud ettevõtjale, et tema arvutuste tulemusena saadud ning ettevõtjatele määratavad trahvisummad väljendavad kõiki nende ettevõtjate vahelisi erinevusi nii kogukäibe kui ka asjaomase kaubaturu käibe osas (Üldkohtu 20. märtsi 2002. aasta otsus kohtuasjas T-21/99: Dansk Rørindustri vs. komisjon, EKL 2002, lk II-1681, punkt 202).

199 Sellega seoses tuleb täpsustada, et määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 3 ei ole ka nõutud seda, et kui trahvid määratakse mitmele samas rikkumises osalenud ettevõtjale, siis väikese või keskmise suurusega ettevõtjale määratud trahv ei tohi käibe protsendilt olla kõrgem suurtele ettevõtjatele määratud trahvidest. Tegelikult ilmneb sellest sättest, et nii väikese ja keskmise suurusega kui ka suurte ettevõtjate puhul tuleb trahvisumma määramisel arvesse võtta rikkumise raskusastet ja kestust. Kui komisjon määrab igale samas rikkumises osalenud ettevõtjale rikkumise raskusastme ja kestusega võrreldes põhjendatud trahvi, ei saa talle ette heita seda, et osade ettevõtjate trahvisumma on nende käibega võrreldes suurem kui teistel ettevõtjatel (vt analoogia alusel eespool punktis 198 viidatud 20. märtsi 2002. aasta kohtuotsus Dansk Rørindustri vs. komisjon, punkt 203, ja eespool punktis 194 viidatud kohtuotsus Westfalen Gassen Nederland vs. komisjon, punkt 174).

200 Seega ei ole komisjon kohustatud vähendama trahvide summat, kui asjaomased ettevõtjad on väikesed või keskmise suurusega ettevõtjad. Ettevõtja suurst võetakse arvesse määruse nr 17 artikli 15 lõikes 2 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 määratletud ülempiiriga ning suuniste sätetega. Peale nende suurst puudutavate kaalutluste ei ole mingit põhjust kohelda väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid teistest ettevõtjatest erinevalt. Asjaolu, et tegu on väikeste ja keskmise suurusega

ettevõtjatega, ei vabasta neid kohustusest järgida konkurentsieeskirju (vt analoogia alusel eespool punktis 187 viidatud kohtuotsus *SNCZ vs. komisjon*, punkt 84).

- 201 Kõigi nende põhjuste alusel tuleb tagasi lükata ka argument karistuse võrdsuse põhimõtte väidetava rikkumise kohta.

Võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumine

- 202 Võrdse kohtlemise põhimõtte väidetava rikkumisega seoses tuleb märkida, et kategooriatesse jagamisel tuleb järgida seda põhimõtet, mille kohaselt on keelatud kohelda võrreldavaid olukordi erinevalt ja erinevaid olukordi ühetaoliselt, välja arvatud siis, kui selline kohtlemine on objektiivselt põhjendatud. Sellega seoses on suuniste punkti 1 A kuuendas lõigus ette nähtud, et kui samalaadseid rikkumisi toimepaneivate ettevõtjate suurus erineb üksteisest „oluliselt”, õigustab see eelkõige eristamist rikkumise raskusastme hindamisel.
- 203 Gruppidesse jagamine võib rikkuda võrdse kohtlemise põhimõtet kas erinevate gruppide vahel, kui võrreldavas olukorras olevaid ettevõtjaid koheldakse erinevalt; või grupi sees, kui erinevas olukorras olevaid ettevõtjaid koheldakse identselt. Käesolevas asjas heidavad hagejad ette mõlemat rikkumist, esimest autotööstuse niidituru kartellikokkuleppe raames ja teist Beneluxi ja Põhjamaade tööstusliku õmblusniidi turu kartellikokkuleppe raames. Seega tuleb uurida, kas ettevõtjate kohtlemise vahel esineb erinevusi ja kui esineb, siis kas need erinevused on objektiivselt õigustatud (vt selle kohta eespool punktis 196 viidatud kohtuotsus *CMA CGM jt vs. komisjon*, punktid 407 ja 408).

- 204 Vaidlust ei ole selles, et hagejate ning Coatsi vahel on oluline suuruste vahe. Kuna neile kohaldati EMP autotööstuse niiditurul kartellikokkuleppega seoses erinevat lähtesummat, sest neid määrati erinevatesse kategooriatesse, ning Beneluxi ja Põhja-maade tööstusliku õmblusniidi turul kartellikokkuleppega seoses sama lätesummat, kuna nad kuulusid samasse gruppi, siis tuleb uurida, kas erinevat kohtlemist võib objektiivselt õigustada sellega, et ettevõtjate vastav tähtsus asjaomasel turul (mis määrati kindlaks kõnealusel turul puudutatud toote pealt saadud käibe alusel) oli olulisem kui ettevõtjate suurus (mis määrati kindlaks kogukäibe alusel).
- 205 Sellega seoses on Üldkohus juba leidnud, et on järjekindel ja objektiivselt õigustatud panna asjaomase turu käivate ja väga sarnaste turuosade tõttu samasse gruppi mitu ettevõtjat, millest ühe kogukäive oli selgelt või koguni „tuntavalt” madalam teiste ettevõtjatega võrreldes, ning kohaldada neile identset lähtesummat. Olles toiminud nii, leiti, et komisjon ei rikkunud võrdse kohtlemise põhimõtet (vt selle kohta eespool punktis 186 viidatud kohtuotsus *Cheil Jedang vs. komisjon*, punktid 104–115, ja eespool punktis 187 viidatud kohtuotsus *Union Pigments vs. komisjon*, punktid 155–158).
- 206 Käesolevas asjas tuleb teha sama järeldus. Nimelt, nagu leiti eespool, pandi hagejad ja Coats autotööstuse niiditurul vastavalt esimesse ja teise kategooriasse, kuna hagejate käive sellel turul oli ligi viis korda kõrgem kui Coatsil. Tööstusliku õmblusniidi turul pandi Amann ja Coats samasse kategooriasse, kuna nende käibed sellel turul olid väga sarnased. Seega on nende ettevõtjate gruppidesse jaotamine sellel alusel järjekindel ning objektiivselt õigustatud.
- 207 Sellest tuleneb, et komisjon ei ole võrdse kohtlemise põhimõtet rikkunud.

208 Neid kaalutlusi arvestades tuleb proportsionaalsuse ja võrdse kohtlemise põhimõtete rikkumist käsitlev väide tagasi lükata.

3. Amanni väide, et tööstusliku õmblusniidi turu kartellikokkuleppe eest määratud trahvi lähtesumma on ekslikult kindlaks määratud

a) Poolte argumendid

209 Amann väidab, et komisjon rikkus suuniseid, määrates ta samasse kategooriasse kui Coatsi.

210 Nimelt esiteks tugines komisjon üksnes tööstusliku õmblusniidi turu kartellikokkuleppe esemeks olevate toodete müügist 2000. aastal saadud käibele, et eristada ettevõtjaid. Ta ei võtnud arvesse seda, et Coats omandas 1999. aastal kõik Barbouri osad ja et seega oleks eristamise käigus tulnud tema käibele liita Barbouri käive.

211 Seejärel, kuna komisjon märkis nende kahe ettevõtja puhul üksnes käivete vahemikud (ühe puhul 2–4 miljonit eurot ja teise puhul 14–18 miljonit eurot), siis ei suutnud Amann kindlaks määrata nende käivete täpset summat. Amanni sõnul oleks komisjon pidanud üles näitama erilist hoolt trahvi lähtesumma kinnitamisel, kuna suunistes kehtestatud kindla suurusega trahvisummade arvutamise süsteem ei võta kokkuvõttes arvesse ettevõtjate suuruste erinevusi. Amann märgib, et ettevõtjate erinevatesse gruppidesse panemise meetod peab olema nõuetekohane, järjekindel ja mittediskrimineeriv. Komisjon rikkus neid võrdse kohtlemise põhimõttest tulenevaid kohustusi. Amann leiab täiendavalt, et kuna ta teadis üksnes käivete vahemikke,

ei saanud ta teada, kas komisjon toimis nõuetekohaselt, järjekindlalt ja mittediskrimineerivalt, määrates kindlaks trahvi lähtesumma. Sellega seoses viitab ta ka EÜ artikli 253 rikkumisele.

- ²¹² Lõpuks omistas komisjon rikkumise esemeks olnud toodete müügist saadud käibele ebaproportsionaalse tähtsuse teiste hinnanguelementidega võrreldes.
- ²¹³ Komisjoni arvates on see väide põhjendamata.

b) Üldkohtu hinnang

- ²¹⁴ Esiteks tuleb uurida Amanni argumenti, et komisjon ei tegutsenud ettevõtjaid erinevatesse gruppidesse pannes ning trahvi lähtesummat kindlaks määrates nõuetekohaselt, järjekindlalt ja mittediskrimineerivalt.
- ²¹⁵ Kõigepealt tuleb tagasi lükata Amanni argument, et komisjon ei võtnud lähtesummade eristamisel arvesse Barbouri käivet, mille kõik osad Coats omandas 1999. aasta septembris.
- ²¹⁶ Nimelt selgitas Coats komisjoni teabenõudele 11. aprillil 2005 esitatud vastuses, et alates 1999. aasta septembrist ei käitanud Barbour tootmisettevõtet ning tal ei

tekkinud käivet. Beneluxi ja Põhjamaade tööstusliku õmblusniidi turul 2000. aastal saadud Coatsi 14–18 miljoni euro suurune käive hõlmab nii Coatsi kaubandustegevuse kui ka Coatsi poolt 1999. aasta septembris omandatud Barbouri tegevuse ning seda käivet ei saa seega kahtluse alla seada.

- 217 Seejärel tuleb meenutada, et komisjon leidis vajaliku olevat kohaldada kartellikokkulepetega seotud ettevõtjatele erinevat kohtlemist, et võtta arvesse rikkujate tegelikku suutlikkust põhjustada olulist kahju konkurentsile ja määrata trahvi suurus nii, et sellel oleks piisavalt hoiatav mõju. Ta lisas, et oli vaja arvestada iga ettevõtja õigusvastase käitumise konkreetset kaalu ja seega selle tegelikku mõju konkurentsile (vaidlustatud otsus, põhjendused 354 ja 355). Nende asjaolude hindamiseks otsustas komisjon lähendada iga ettevõtja käibest tööstusliku õmblusniidi turul rikkumise viimasel aastal, st 2000. aastal, nagu nähtub vaidlustatud otsuse põhjenduses 356 esitatud tabelist.
- 218 Seega, nagu on märgitud eespool punktis 184, jagas komisjon ettevõtjad nelja kategooriasse, pani Amanni ja Coatsi esimesse kategooriasse ning võttis nende kahe ettevõtja puhul lähtesummaks 14 miljonit eurot.
- 219 Sellega seoses peab Üldkohus komisjoni kaalutusõiguse teostamise seaduslikkuse kontrollimise raames üksnes kontrollima, kas see jagamine on järjekindel ja objektiivselt õigustatud (vt eespool punktis 196 viidatud kohtuotsus BASF vs. komisjon, punkt 157 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 220 Selles osas tuleb tõdeda, et ettevõtjate jagamine nelja kategooriasse on mõistlik viis võtmaks lähtesumma määramisel arvesse nende suhtelist tähtsust turul, välja arvatud

juhul, kui see toob kaasa asjaomaste turgude esindatuse olulise moonutamise. Käesolevas asjas ei puudunud komisjoni meetodil – millega kehtestati kategooriad lähetuvalt asjaomasel turul kõnealuse kauba müügist saadud käibest, mis oli vastavalt 14–18 miljonit eurot, 5–8 miljonit eurot, 2–4 miljonit eurot ja 0–1 miljonit eurot – esmapilgul sisemine ühtsus.

- 221 Amanni kriitika kategooriate kindlaksmääramise ja nendele kategooriatele trahvi lähtesumma kehtestamise meetodi suhtes on seda enam põhjendamatu, kuna Amanni kategoorias oli trahvi arvutamise lähtesummaks valitud 14 miljonit eurot selle kategooria kõige madalam summa.
- 222 Sellega seoses tuleb tagasi lükata Amanni argument, et ta ei oleks pidanud olema samas kategoorias kui Coats, kuna väidetavalt oli nende kahe ettevõtja käivete erinevus tööstusliku õmblusniidi turul vähemalt kaks miljonit eurot ning sama erinevusega ettevõtjad pandi erinevatesse kategooriatesse. Lõpuks tuleb märkida, et 14. juuli 2005. aasta otsuses kohtuasjas C-57/02 P: *Acerinox vs. komisjon* (EKL 2005, lk I-6689, punktid 74–80), millele komisjon õigustatult viitab, nõustus Euroopa Kohus sellega, et samasse kategooriasse pannakse ettevõtjad, kelle turuosade erinevus oli suurem kui käesolevas asjas.
- 223 Lõpuks tuleb eespool punktides 182–194 esitatud kaalutluste alusel tagasi lükata Amanni argument, et komisjon omistas ebaproportsionaalse tähtsuse rikkumise esemeks olnud kauba müügist saadud käibe, võrreldes hinnangu teiste elementidega.
- 224 Seega jagas komisjon nõuetekohaselt, järjekindlalt ja mittediskrimineerivalt ettevõtjad erinevatesse kategooriatesse ning määras trahvi lähtesumma.

- 225 Teiseks tugineb Amann ekslikult põhjendamiskohustuse rikkumisele, kuna väidetavalt oli talle teada vaid käivete vahemik ning ta ei saanud seetõttu teada, kuidas komisjon määras nende arvude alusel kindlaks trahvide lähtesummad.
- 226 Nimelt nähtub esiteks kohtupraktikast, et konkurentsieskirjade rikkumise eest määratud trahvisumma kindlaksmääramisel on olulised vorminõuded – milleks on põhjendamiskohustus – täidetud, kui komisjon esitab oma otsuses kaalutluse aluseks olevad asjaolud, mis võimaldasid tal hinnata rikkumise raskusastet ja kestust (Üldkohtu 30. septembri 2003. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-191/98, T-212/98–T-214/98: *Atlantic Container Line jt vs. komisjon*, EKL 2003, lk II-3275, punkt 1521). Need vorminõuded ei kohusta komisjoni oma otsuses esitama trahvide arvutusviisiga seotud arvandmeid, arvestades, et igal juhul ei saa üksnes aritmeetiliste valemite mehaanilist kasutamist nõudes jätta komisjoni ilma tema kaalutusõigusest. Mis puudutab eeskätt mitmele ettevõtjale trahve määravat otsust, siis tuleb põhjendamiskohustuse ulatust hinnata eeskätt lähtuvalt asjaolust, et rikkumiste raskusaste tuleb kindlaks määrata suure hulga asjaolude põhjal, nagu juhtumi eripäraseid asjaolud, selle kontekst ja trahvide hoiatav mõju, kuigi kohustuslikult arvessevõetavatest kriteeriumidest ei ole kehtestatud siduvat või ammendavat loetelu (Euroopa Kohtu 15. oktoobri 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ja C-254/99 P: *Limburgse Vinyl Maatschappij jt vs. komisjon*, EKL 2002, lk I-8375, punktid 464 ja 465).
- 227 Käesolevas asjas ilmneb eelnevatest kaalutlustest, et kohtupraktikas kehtestatud nõuded olid täidetud, sest komisjon märkis, et ta hindas rikkumise raskusastet suuniste kriteeriume kohaldades ja jaotas seejärel ettevõtjad lähtuvalt nende suurusest turul, mis määrati kindlaks nende sellel turul saadud käibe alusel, ning kehtestas trahvi lähtesumma, mis võttis arvesse asjaomase geograafilise turu ulatust.
- 228 Teiseks täitis komisjon oma põhjendamiskohustuse, esitades piisavalt kitsa käivete vahemiku, et Amann saaks kindlaks määrata, kuidas komisjon kehtestas lähtesummad, tagades samas ärisaladuse kaitse.

229 Seega ei saa komisjonile põhjendamiskohustuse rikkumist ette heita.

230 Järelikult tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata väide, et tööstusliku õmblusniidiga seotud kartellikokkuleppe eest määratud trahvi lähtesumma kehtestati ekslikult.

4. Amanni väide, et tööstusliku õmblusniidi turu rikkumise kestust on ekslikult arvatatud

a) Poolte argumendid

231 Amanni sõnul on rikkumise kestust ekslikult arvatatud.

232 Esiteks kestis rikkumine, mille ta pani toime Beneluxi ja Põhjamaade tööstusliku õmblusniidi turul, 11 aastat, mitte aga 11 aastat ja 9 kuud. Tema viimane osalemine rikkumises oli 16. jaanuari 2001. aasta koosolekul, mitte aga 18. septembri 2001. aasta koosolekul, nagu kinnitab vaidlustatud otsuse põhjendus 147. Seega oleks trahvi lähtesummat tulnud suurendada maksimaalselt 110% võrra, mitte aga 115% võrra.

- 233 Lisaks rõhutab Amann, et isegi kui kahepoolsed kontaktid, mille olemasolu komisjon väidab, võimaldaksid järelada tema seotust kõnealuste kokkulepetega pärast 16. jaanuari 2001, siis toimusid need üksnes kuni 2001. aasta maini. Seega kestis rikkumine maksimaalselt 11 aastat ja 4 kuud.
- 234 Viidates teiseks sellega seoses mitmele komisjoni otsusele, väidab Amann, et rikkumise esimest aastat ei oleks tulnud arvestada trahvi lähtesumma suurendamisel.
- 235 Kolmandaks oleks komisjon pidanud kasutama oma kaalutusõigust, et suuniste punkti 1 B teise lõigu alusel suurendada lähtesummat, kohaldades sellele rikkumise iga aasta kohta madalamat protsenti kui 10%, kuna tekstiilitööstusele mõeldud niidi hinnad ei suutnud *a priori* üldse või siis üksnes väga vähe tekitada kestvat kahju tarbijatele, kuna niidi hind moodustas vaid 0,15% lõpptoote hinnast.
- 236 Komisjon vaidleb kõigile neile argumentidele vastu ja palub seega väite põhjendamata tõttu tagasi lükata.

b) Üldkohtu hinnang

- 237 Määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 3 kohaselt kujutab rikkumise kestus ühte faktidest, mida võetakse konkurentsieskirjade rikkumises süüdi olevatele ettevõtjatele määratava trahvisumma kindlaksmääramisel arvesse.

- 238 Rikkumise kestuse osas eristatakse suunistes lühiajalisi rikkumisi (üldiselt lühemad kui üks aasta), mille puhul raskusastme põhjal määratud lähtesummat ei suurendata, keskmise kestusega rikkumisi (üldiselt kestavad üks aasta kuni viis aastat), mille puhul raskusastme põhjal määratud lähtesummat võib suurendada kuni 50%, ja pikaajalisi rikkumisi (üldiselt pikemad kui viis aastat), mille puhul raskusastme põhjal määratud lähtesummat võib suurendada kuni 10% iga aasta kohta (punkti 1B esimese lõigu esimene kuni kolmas taane).
- 239 Vaidlustatud otsuse põhjendusest 359 ilmneb, et Amann osales Beneluxi ja Põhjamaade tööstusliku niidituru kartellikokkuleppes 1990. aasta jaanuarist kuni 2001. aasta septembrini, st rikkumine kestis 11 aastat ja 9 kuud. See periood vastab pikaajalisele rikkumisele. Tema trahvi lähtesummat suurendati selle tagajärjel rikkumise kestuse alusel 115% (vaidlustatud otsus, põhjendus 360).
- 240 Esiteks ei piisa asjaolust, et Amann ei osalenud 18. septembri 2001. aasta mitmepoolisel koosolekul, näitamaks, et ta loobus rikkumises osalemisest pärast 16. jaanuari 2001, kui toimus viimane mitmepoolne koosolek, millel ta osales.
- 241 Saab järeldada, et ta loobus lõplikult kartellikokkuleppes osalemisest üksnes siis, kui ta oleks 16. jaanuari 2001. aasta koosolekul avalikult teatanud, et ei loe end kartelliga seotuks; seda ta aga ei teinud (vt selle kohta Üldkohtu 6. aprilli 1995. aasta otsus kohtuasjas T-141/89: Tréfileurope vs. komisjon, EKL 1995, lk II-791, punkt 85, ja eespool punktis 145 viidatud kohtuotsus BPB de Eendracht vs. komisjon, punkt 203).
- 242 Lisaks, nagu märgiti vaidlustatud otsuse põhjenduses 99, oli Beneluxi ja Põhjamaade tööstusliku õmblusniidi turu kartellikokkulepe organiseeritud nii mitmepoolsete koosolekute kui ka kahepoolsete kohtumiste vahendusel. Amannil olid tegelikult regulaarsed kahepoolsed kontaktid pärast 16. jaanuari 2001. Vaidlustatud otsuse

põhjendusest 151 ilmneb, et Amann ja Coats saatsid üksteisele kirju, et vahetada teavet hindade kohta – seda asjaolu ei ole Amann aga kahtluse alla seadnud.

²⁴³ Asjaolu, et viimased kirjad pärinevad 2001. aasta maist, ei ole piisav järeldamiseks, et Amann lõpetas rikkumises osalemise 2001. aasta juunis.

²⁴⁴ Sellega seoses tuleb märkida – nagu meenutati eespool punktis 27 –, et kartell seisnes hindade, allahindluste ja erihindade kohta teabe vahetamises ning kokkulepetes tulevaste hinnakirjade, allahindluse ja erihindade kohta ning kokkulepetes, et vältida omavahelist hindadega konkureerimist turgu valitseva tarnija kasuks ja jagada kliente. Ainuüksi asjaolu, et Amann lõpetas pärast 2001. aasta mai kirju kartellikokkuleppe teistele osalistele teabe edastamise, isegi kui see on tõsi, ei tõenda, et ta lõpetas selles osalemise (vt selle kohta 27. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-329/01: Archer Daniels Midland vs. komisjon, EKL 2006, lk II-3255, punkt 252).

²⁴⁵ Sellest tuleneb, et komisjon ei teinud viga, kui ta suurendas Amanni trahvi lähtesummat 5% tema osalemise eest rikkumises pärast 16. jaanuari 2001. aasta mitmepoolset koosolekut.

²⁴⁶ Teiseks, arvutusmeetod, mille alusel rikkumise esimest aastat ei arvestata trahvi suurendamisel rikkumise kestuse eest, ei näi olevat komisjoni väljakujunenud praktika. Seda ei ole nimelt enam kasutatud komisjoni kõige viimastes otsustes. Lisaks tuleb sedastada – nagu tegi seda komisjon –, et Amanni argumentide toetuseks viidatud otsused käsitlevad keskmise kestusega rikkumisi (kuni 5 aastat) ning ei näita sugugi komisjoni väidetavat väljakujunenud otsustuspraktikat pikaajaliste rikkumiste kohta. Lisaks on komisjonil trahvisummade kindlaksmääramisel ulatuslik kaalutusõigus ja

ta ei ole seotud oma varem antud hinnangutega (vt selle kohta eespool punktis 154 viidatud kohtuotsus Michelin vs. komisjon, punkt 292).

²⁴⁷ Lisaks ilmneb seevastu Amanni pool eespool punktis 186 viidatud kohtuotsusest Cheil Jedang vs. komisjon (punkt 133), et suuniste punkti 1 B sätetest ei tulene sugugi, et esimest rikkumise aastat ei pea arvesse võtma. Tegelikult on lihtsalt ette nähtud, et lühiajalistele rikkumistele, mis üldiselt on lühemad kui üks aasta, suurendamist ei kohaldata. Suurendamist kohaldatakse vastupidi pikemalt kestvatele rikkumistele ning trahvisummat võib suurendada kuni 50%, kui rikkumine kestis üks kuni viis aastat. Üldkohus lisas, et kuigi viimati mainitud säte ei näinud ette automaatselt 10% suurendamist iga aasta kohta keskmise kestusega rikkumiste puhul, jätab ta sellega seoses komisjonile kaalutusõiguse. Sama kehtib ka suuniste punkti 1 B kolmanda taande kohta, mis käsitleb pikaajalisi rikkumisi ja mis näeb üksnes ette, et trahvisummat võidakse suurendada 10% iga aasta eest (eespool viidatud kohtuotsus Cheil Jedang vs. komisjon, punktid 133 ja 134). Eespool viidatud kohtuotsuses Cheil Jedang vs. komisjon järeldas Üldkohus, et 10% suurendamist ei tulnud kohaldada üksnes juhtumi eripärade tõttu; nimelt kuna komisjon suurendas oma otsuses ilma mingi õigustuseta 40% teatud ettevõtjate trahvi viis aastat kestnud rikkumise eest, samas kui hageja trahvi suurendati 30% kaks aastat ja kümme kuud kestnud rikkumise eest.

²⁴⁸ Kolmandaks väidab Amann ekslikult, et komisjon ei kasutanud oma kaalutusõigust, kui ta suurendas trahvi automaatselt 10% rikkumise iga aasta eest ja ei võtnud seega arvesse asjaolu, et tööstusliku õmblusniidi hinnad ei saanud *a priori* tarbijaid püsivalt kahjustada.

²⁴⁹ Tuleb meenutada, et kuigi suuniste punkti 1 B esimese lõigu kolmandas taandes ei ole ette nähtud pikaajaliste rikkumiste korral trahvisumma automaatset suurendamist 10% aasta kohta, jätvavad suunistes komisjonile selles küsimuses kaalutusõiguse

(Üldkohtu 18. juuni 2008. aasta otsus kohtuasjas T-410/03: Hoechst vs. komisjon, EKL 2008, lk II-881, punkt 396, ja eespool punktis 89 viidatud kohtuotsus BPB vs. komisjon, punkt 362).

- 250 Käesolevas asjas ilmneb eespool punktist 239, et komisjon järgis endale suunistes kehtestatud eeskirju, kui ta suurendas trahvisummat rikkumise kestuse alusel. Juhtumi asjaolusid arvestades tuleb sedastada, et komisjon kasutas nõuetekohaselt oma kaalutusõigust, suurendades trahvi 10% rikkumise iga aasta eest.
- 251 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb samuti, et trahvi suurendamine kestuse alusel ei ole piiratud olukorraga, kus kestuse ja konkurentsieeskirjades sätestatud ühenduse eesmärkidele põhjustatud suure kahju vahel esineb otsene seos (vt selle kohta Üldkohtu 12. juuli 2001. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-202/98, T-204/98 ja T-207/98: Tate & Lyle jt vs. komisjon, EKL 2001, lk II-2035, punkt 106, ja eespool punktis 154 viidatud kohtuotsus Michelin vs. komisjon, punkt 278).
- 252 Käesolevas asjas ilmneb vaidlustatud otsuse põhjendustest 347–351, et komisjon uuris kartellikokkuleppe konkreetset kahjulikku mõju asjaomasele turule. Ta järeldas, et seda oli raske täpselt mõõta, kuid et salajastel kokkulepetel oli vägagi tõeline mõju.
- 253 Kohtupraktika alusel ning käesoleva juhtumi asjaolusid arvestades tuleb järeldada, et komisjon ei ole teinud ilmset kaalutusviga, suurendades trahvi 10% rikkumise iga aasta eest.
- 254 Järelikult tuleb tööstusliku õmblusniidi turul toimunud rikkumise kestuse ekslikku arvutamist käsitlev väide tagasi lükata.

5. *Amanni väide, et tööstusliku õmblusniidi turu rikkumise osas ei ole teatud kergendavaid asjaolusid arvesse võetud*

a) Poolte argumentid

²⁵⁵ Amann märgib, et suuniste punkti 3 seitsmenda taande alusel oleks tulnud kohaldada kergendavat asjaolu, kuna ta ühepoolset, omal algatusel ja enne komisjoni esimest sekkumist otsustas loobuda rikkumisest. Ta väidab, et ta ei osalenud ühelgi koosolekul pärast 16. jaanuari 2001. aasta koosolekut ja et ta lõpetas igasugused kahepoolsed kontaktid alates 2001. aasta märtsist. Ta rõhutab sellega seoses, et kuna ta ei tugine nud suuniste punkti 3 kolmandale taandele, siis ei keela kohtupraktika, mille kohaselt peavad komisjoni sekkumised olema ajendanud asjaomaseid ettevõtjaid lõpetama konkurentsivastase tegevuse, kergendavat asjaolu tunnistamast. Nii tegutsedes leidis Amann, et ta riskis sellega, et tema konkurendid, eeskätt Coats, karistavad teda. See risk ei ole sugugi teoreetiline, kuna seda tõendab Coatsi esindajatega toimunud kirjavahetus, nagu seda kinnitas BST 19. ja 20. juuli 2004. aasta ärakuulamisel. Komisjon ei hinnanud muuseas neid avaldusi ning rikkus seega tal lasuvat asjaolude selgitamise kohustust.

²⁵⁶ Väites muu hulgas, et rikkumise lõpetamist oli juba selle kestuse hindamise käigus arvesse võetud, ei arvestanud komisjon asjaolu, et rikkumise objektiivset kestust tuleb eristada selle lõppemise subjektiivsest aspektist. Käitumise kergendava asjaoluna arvestamist ei tuleks välistada, kui sellel on ettevõtjale rikkumise kestuse tasandil positiivne mõju.

²⁵⁷ Komisjon vaidleb nendele argumentidele vastu.

b) Üldkohtu hinnang

- 258 Kõigepealt tuleb meenutada, et suunised näevad punktis 3 ette põhisumma vähendamise, kui „ilmnevad kergendavad asjaolud”, näiteks puhtalt passiivne või käsutäitja roll rikkumises, endast rikkumist kujutavate kokkulepete täitmata jätmine, rikkumise lõpetamine kohe, kui komisjon sekkub või muud otsesõnu mainimata asjaolud.
- 259 Tuleb ka märkida, et suunistes ei kehtestata kohustuslikku loetelu kergendavatest asjaoludest, mida komisjon peab arvestama. Järelikult on komisjon säilitanud endal teatud kaalutusõiguse hindamiseks igakülgset seda, millisel määral on võimalik kergendavate asjaolude esinemisel trahvisummasid vähendada (Üldkohtu 8. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas T-50/00: *Dalmine vs. komisjon*, EKL 2004, lk II-2395, punkt 326). Seega ei olnud komisjon oma kaalutusõiguse raames sugugi kohustatud vähendama trahvi rikkumise ilmselge lõpetamise tõttu, sõltumata sellest, kas see lõpetamine toimus enne või pärast komisjoni sekkumist (eespool punktis 93 viidatud II Tokai kohtuotsus, punkt 292).
- 260 Tuleb ühtlasi rõhutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võib konkurentsieeskirjade rikkumise lõpetamine komisjoni esimesel sekkumisel, mis on ette nähtud suuniste punkti 3 kolmandas taandes, loogiliselt olla kergendav asjaolu vaid siis, kui on põhjust oletada, et kõnealune sekkumine on pannud asjaomaseid ettevõtjaid oma konkurentsivastast tegevust lõpetama. Nimelt ilmneb, et selle sätte eesmärk on julgustada ettevõtjaid oma konkurentsivastast käitumist lõpetama kohe, kui komisjon algatab sellealase uurimise. Trahvi ei saa sellel alusel vähendada siis, kui need ettevõtjad tegid lõpliku otsuse rikkumise lõpetada juba enne komisjoni esimest sekkumist või kui rikkumine enne seda kuupäeva lõppes. Seda viimast olukorda on rikkumise kestuse arvutamisel piisavalt arvesse võetud (vt selle kohta Euroopa Kohtu 25. jaanuari 2007. aasta otsus kohtuasjas C-407/04 P: *Dalmine vs. komisjon*, EKL 2007, lk I-829, punkt 158; Üldkohtu 8. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas T-44/00:

Mannesmannröhren-Werke vs. komisjon, EKL 2004, lk II-2223, punktid 280 ja 281, ning eespool punktis 91 viidatud 12. detsembri 2007. aasta kohtuotsus BASF vs. komisjon, punkt 128).

261 Lisaks tuleb märkida, et Amann tugineb kergendavate asjaolude kohaldamise õigust nõudes töigale, et ta otsustas kohe pärast 16. jaanuari 2001. aasta koosolekut ühepoolset mitte enam osaleda ühelgi koosolekul ja lõpetada igasugused kahepoolsed kontaktid. Nagu eespool punktis 240 ja järgnevates punktides sedastati, jätkas Amann kahepoolsetel kohtumistel osalemist ka pärast seda mitmepoolset koosolekut.

262 Samal põhjusel tuleb tagasi lükata ka Amanni argument, et Coatsil oli kartellis eestvedaja roll ning ta ähvardas Amanni pärast viimase otsust rikkumises osalemine lõpetada. Sellega seoses on ainetu hageja argument, et komisjon rikkus tal lasuvat asjaolude selgitamise kohustust. Nimelt, nagu ilmneb eespool punktist 261, on hageja lähtekoht, et ta lõpetas oma osalemise rikkumises pärast 16. jaanuari 2001. aasta koosolekut, ebatäpne. Seega ei saa ta tulemuslikult väita, et Coats karistas teda pärast seda koosolekut rikkumise lõpetamise tõttu, ega saa tugineda asjaolude selgitamise kohustuse mingisuguselegi rikkumisele.

263 Lõpuks, isegi kui Amann lõpetas rikkumises osalemise varem, tuleneb eespool viidatud kohtupraktikast, et komisjon säilitab teatud kaalutusõiguse hindamaks igakülgset seda, millisel määral on võimalik kergendavate asjaolude esinemisel trahvisummasid vähendada, ning teda ei saa kohustada vähendama trahvi rikkumise ilmse lõpetamise korral enne tema sekkumist.

264 Järelikult tuleb see väide tagasi lükata.

6. *Hagejate väide, et autotööstuse niiditurul toimunud rikkumise trahvi lähtesumma ja põhisumma on arvatatud vääralt*

a) Poolte argumendid

²⁶⁵ Esiteks heidavad hagejad ette seda, et autotööstuse niidituru rikkumise eest määratud trahvi lähtesumma kehtestati meelevaldselt. Vaidlustatud otsusest ei ilmne nimelt, kuidas komisjon arvutas selle summa ega ka mille põhjal ta kategooriad määratles. Nimelt ei vasta lähtesummad (hagejate puhul 5 miljonit eurot ja teiste puudutatud ettevõtjate puhul 1,3 miljonit eurot) täpselt kartelli esemeks olnud tootelt saadud käibe.

²⁶⁶ Seejärel ei selgitanud komisjon, miks ta luges hagejad üheks ettevõtjate üksuseks, erinevalt Coatsist ja Barbourist. Sellega seoses ei ole veenvad komisjoni väited, et Amannil oli suur mõju Cousin'ile enne viimases enamiku osade omandamist. Hagejate sõnul tulnuks Coatsi ja Barbouri olukorda hinnata samamoodi kui hagejate oma. Andmed, mille Oxley esitas oma vastuses vastuväiteteatisele, näivad ka tõendavat, et komisjon alahindas „Coats/Barbouri” tähtsust. Hagejad väidavad, et ei ole välistatud, et kui komisjon oleks need ettevõtjad õigesti klassifitseerinud, oleks ta saanud erineva lähtesumma. Nende märkuste alusel ei ole vaidlustatud otsus põhjendatud.

²⁶⁷ Komisjoni vastus kinnitab tema loogikaviga, kuna Barbouri osalemist võeti arvesse üksnes kuni hetkeni, kui Coats ta omandas 1999. aasta septembris ja et pärast seda omandamist võttis ta arvesse üksnes Coatsi käivet, kuigi ta oleks Coatsi puhul

pidanud arvestama ka Barbouri 1999. aasta käivet. See käive oli ligi 6 miljonit eurot. Seega kritiseerivad hagejad asjaolu, et neile kohaldati lähtesummaks 5 miljonit eurot (nende liidetud käibed olid 8,55 miljonit eurot), samas oli aga Coatsi lähtesumma 1,3 miljonit eurot (tema käive oli ligi 6 miljonit eurot). Nad heidavad ette ka asjaolu, et komisjoni teostatud kategooriatesse jagamine viis selleni, et nende liidetud käivet võeti terve perioodi osas arvesse, samas kui Barbouri käivet ei võetud trahvisumma kehtestamisel arvesse alates tema omandamisest Coatsi poolt.

268 Teiseks on ekslik põhisumma arvutamine lähtuvalt rikkumise kestusest 1998. aasta maist/juunist kuni 15. maini 2000, st aasta ja 11 kuud, ning trahvi lähtesumma suu-
rendamine selle põhjal.

269 Hagejate sõnul ei ole tõendeid, et 1998. aasta mais/juunis toimus koosolek või et nemad sellel osalesid. Nad märgivad, et komisjoni ainus tõend, millele ta tugineb, on Coatsi vastus teabenõudele. Coatsi see vastus aga tugineb ühe endise töötaja märkusele. Selle koosoleku toimumine nähtub seega üksnes „kuulujutust” ning selle märkuse autentsus tekitab kahtlusi, mida komisjon oleks pidanud kontrollimisega kõrvaldama. Hagejate sõnul toimus esimene koosolek alles 1999. aasta juunis. Oxley ei suutnud selle koosoleku kohta mingit teavet esitada ning Coats ei suutnud esitada täpseid selgitusi tema osalemisest. Selle koosoleku osas esinevate kahtluste valguses heidavad hagejad komisjonile ette ka seda, et ta ei üritanud kordagi selgitada, kus selline koosolek toimus. Nad leiavad seega, et trahvi põhisumma oleks tulnud arvutada üksnes alates 15. aprillist 1999.

270 Komisjon vaidleb sellele väitele vastu.

b) Üldkohtu hinnang

- 271 Kõigepealt tuleb uurida trahvi lähtesumma meelevaldset kehtestamist käsitlevat argumenti.
- 272 Sellega seoses tuleb meenutada, et suunised näevad esiteks ette rikkumise kui sellise raskusastme hindamise, mille põhjal saab kindlaks määrata „üldise lähtesumma”. Rikkumise raskusaste määratakse nii kindlaks objektiivsete asjaolude alusel, nagu selle laad, tegelik mõju turule, kui seda saab mõõta, ja asjaomase geograafilise turu ulatus. Teiseks analüüsitakse rikkumise raskusastet rea subjektiivsete asjaolude alusel. Nii võetakse arvesse asjaomase ettevõtja omadusi, eelkõige tema suurust ja positsiooni asjaomasel turul, mille tulemusel saab kaaluda lähtesummat, liigitada ettevõtjaid kategooriatesse ja määrata kindlaks „konkreetsed lähtesumma”. Kolmandaks võetakse arvesse rikkumise kestust, et kehtestada põhisumma, ning neljandaks raskendavaid ja kergendavaid asjaolusid, mis võimaldavad eeskätt hinnata iga asjaomase ettevõtja rikkumises osalemise suhtelist raskusastet.
- 273 Mis puudutab täpsemalt subjektiivseid asjaolusid, mida trahvi lähtesumma kehtestamisel arvesse võetakse, siis on suunistes ette nähtud, et on vaja arvesse võtta rikkujate tegelikku majanduslikku suutlikkust põhjustada olulist kahju muudele turuosalistele, eeskätt tarbijatele, ja määrata trahvi suurus nii, et sellel oleks piisavalt hoiatav mõju (punkti 1 A neljas lõik).
- 274 Suunistes on ka märgitud, et kui juhtum hõlmab mitut ettevõtjat, näiteks kartellide puhul, võib osutada vajalikuks kaaluda üldist lähtesummat, et võtta arvesse iga ettevõtja rikkumise konkreetset kaalu ja seega tegelikku mõju konkurentsile, eeskätt

juhul, kui samalaadseid rikkumisi toime pannud ettevõtjate suurus erineb üksteisest oluliselt, ning sellest tulenevalt kohandada üldist lähtesummat vastavalt iga ettevõtja konkreetsetele tunnustele (punkti 1 A kuues lõik) (eespool punktis 186 viidatud kohtuotsus Cheil Jedang vs. komisjon, punkt 81).

²⁷⁵ Tuleb märkida, et suunistes ei ole ette nähtud, et trahvisumma arvutatakse kogukäibe või selle käibe põhjal, mis ettevõtjad saavad asjaomasel turul. Siiski ei ole suunistega vastuolus see, kui neid käibeid võetakse trahvisumma kindlaksmääramisel arvesse, selleks et järgida ühenduse õiguse üldpõhimõtteid ja juhul, kui asjaolud seda nõuavad. Käibe võib samuti olla oluline eespool punktides 269 ja 270 loetletud erinevate asjaolude kaalumisel (eespool punktis 186 viidatud kohtuotsus Cheil Jedang vs. komisjon, punkt 82, ja I Tokai kohtuotsus, punkt 195).

²⁷⁶ Käesolevas asjas ilmneb vaidlustatud otsuse põhjendusest 418 ja järgmistest põhjendustest, et komisjon järgis suuniseid. Ta võttis nimelt arvesse rikkumise laadi, selle tegelikku mõju turule ning ka asjaomase geograafilise turu ulatust. Neid tegureid arvestades määratles ta rikkumise väga raskeks, täpsustades vaidlustatud otsuse punktis 428, et ta võtab trahvisumma kindlaksmääramisel arvesse turu väiksust.

²⁷⁷ Nii nagu Beneluxi ja Põhjamaade tööstusliku õmblusniidi turu kartellikokkuleppe raames, leidis komisjon vajaliku olevat kohaldada autotööstuse niidituru kartellikokkulepetega seotud ettevõtjatele erinevat kohtlemist, et võtta arvesse rikkujate tegelikku suutlikkust põhjustada olulist kahju konkurentsile ja määrata trahvi suurus nii, et sellel oleks piisavalt hoiatav mõju. Ta lisas, et oli vaja arvestada iga ettevõtja õigusvastase käitumise konkreetset kaalu ja seega selle tegelikku mõju konkurentsile. Nende

asjaolude hindamiseks otsustas komisjon lähtuda iga ettevõtja käibest asjaomasel turul, mis saadi kartelliga seotud tootelt (vaidlustatud otsus, põhjendused 430–432).

- 278 Seetõttu jaotas ta ettevõtjad kahte kategooriasse. Amann ja Cousin pandi nende liidetud 8,55 miljoni eurose käibe alusel esimesse kategooriasse. Coats, Oxley ja Barbour pandi nende 1 ja 3 miljoni euro vahele jäävate käivete alusel teise kategooriasse. Komisjon võttis rikkumise raskusastme alusel Amanni ja Cousin'i lähtesummaks 5 miljonit eurot ja Coatsi, Oxley ja Barbouri lähtesummaks 1,3 miljonit eurot (vaidlustatud otsus, põhjendused 432–435).
- 279 Nagu rõhutati eespool punktides 216–221, peab Üldkohus komisjoni kaalutusõiguse teostamise seaduslikkuse kontrollimise raames üksnes kontrollima, kas see jagamine on järjekindel ja objektiivselt õigustatud (vt eespool punktis 196 viidatud kohtuotsus BASF vs. komisjon, punkt 157 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 280 Selles osas tuleb tõdeda, et ettevõtjate jagamine kahte kategooriasse on mõistlik viis võtmaks lähtesumma määramisel arvesse nende suhtelist tähtsust turul, välja arvatud juhul, kui see toob kaasa asjaomaste turgude esindatuse olulise moonutamise. Käesolevas asjas ei puudunud komisjoni meetodil – millega kehtestati kategooriad lähtuvalt asjaomasel turul kõnealuse kauba müügist saadud käibest – esmapilgul sisemine ühtsus.
- 281 Mis puudutab lähtesumma kui sellise kindlaksmääramist, siis tuleb sedastada, et valik võtta esimese kategooria ettevõtjate puhul aluseks 5 miljonit eurot ei ole meelevaldne ega ületa komisjonile selles valdkonnas antud kaalutusõiguse piire. See käive määrati

kindlaks kategooriate alusel, mis omakorda olid nõuetekohaselt kindlaks määratud, nagu on märgitud eespool punktides 277 ja 278. Peale selle on lähtesummaks valitud 5 miljonit eurot madalam hagejate käibest, mis oli esimese kategooria aluseks.

282 Neid märkusi arvestades kinnitavad hagejad ekslikult, et komisjon määratles need kaks kategooriat ning arvutas trahvi lähtesumma meelevaldselt.

283 Seejärel on asjassepuutumatu komisjonile tehtud etteheide, et ta ei käsitlenud Coatsi ja Barbouri ühe „ettevõtjate üksusena” ning seetõttu ei liitnud nende käibeid. Nimelt ilmneb vaidlustatud otsusest (põhjendused 40 ja 67), et Coats omandas Barbouri alles 1999. aasta septembris. Seega oli Barbour juriidiliselt iseseisev ettevõtja ning teda võidi individuaalselt vastutusele võtta toimepandud rikkumise eest ajavahemikus 1998. aasta maist/juunist kuni 1999. aasta septembrini. Mis puudutab Coatsi, siis ilmneb vaidlustatud otsusest, et ta osales rikkumises 8. juunist 1999 kuni 15. maini 2000 ja et järelikult võidi teda individuaalselt vastutusele võtta tema rikkumise eest.

284 Seega, vastupidi hageja väidetele ei olnud vaja liita Coatsi ja Barbouri käibeid ning panna neid ettevõtjaid esimesse kategooriasse.

285 Tuleb siiski märkida, et komisjon võttis arvesse vaid Coatsi 1999. aasta käibe. Oleks õigustatud lisada sellele käibele Barbouri käibe see osa, mis vastas 1999. aasta oktoobrist detsembrini, st 3/12 Barbouri aastakäibest. Coatsi käivet oleks seega tulnud suurendada 250 000 ja 750 000 euro vahele jääva summa võrra. Siiski ei sea see

arvutusviga sugugi kahtluse alla hagejate klassifitseerimist esimesse gruppi ega neile kohaldatud lähtesummat. Hagejad ei vaidlusta nimelt vaidlustatud otsuse põhjendustes 323 ja 433 tehtud järeldust, et neid tuleb lugeda „ettevõtjate üksuseks” ja et komisjon liitis selle alusel õigustatult nende vastavad käibed.

286 Lõpuks tuleb tagasi lükata EÜ artikli 253 rikkumist käsitlev argument, mille kohaselt esiteks ei olevat komisjon selgitanud, miks erinevalt Coatsist ja Barbourist luges ta hagejaid ettevõtjate üksuseks, ja teiseks olid lähtesumma kindlaksmääramine ja arvutamine arusaamatud.

287 Esiteks märkis komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustes 323 ja 433 selgelt, mis põhjustel tuleb hagejaid lugeda „ettevõtjate üksuseks”. Teiseks, ja nagu märgiti eespool punktis 225, ei kohusta põhjendamiskohustus komisjoni oma otsuses esitama trahvide arvutusviisiga seotud arvandmeid, arvestades, et igal juhul ei saa üksnes aritmeetiliste valemite mehaanilist kasutamist nõudes jätta komisjoni ilma tema kaalutusõigusest.

288 Nagu ilmneb eespool punktidest 276–278, täitis komisjon käesolevas asjas igakülselt oma põhjendamiskohustust, kui ta esitas vaidlustatud otsuse põhjenduses 418 ja järgmistes põhjenduses need asjaolud, mis võimaldasid tal rikkumise raskusastet hinnata.

289 Teiseks, mis puudutab argumenti, et trahvi põhisumma määrati kindlaks ekslikult, kuna rikkumise kestus oli ekslikult määratletud, siis ilmneb toimikus olevatest materjalidest, et autotööstuse niiditurgu käsitlev esimene koosolek ei toimunud 1999. aasta juunis, nagu väidavad hagejad, vaid 1998. aasta mais/juunis.

- 290 Amann mainis oma vastuses vastuväiteteatisele otsesõnu selle koosoleku olemasolu ning märkis, et see võimaldas luua esimese kontakti osaliste vahel, vahetada teavet teatud hindade kohta ning väljendada oma tahet kehtestada hinnad ajavahemikuks, mis ei ole pikem kui kuus kuud.
- 291 Seega tuleb järeldada, et see argument on faktiliselt põhjendamatu.
- 292 Lisaks ei ole asjakohane komisjonile tehtud etteheide, et ta ei teinud täpselt kindlaks, kas koosolek toimus mais või juunis, kuna rikkumise kestust hakati arvutama juunist alates, mis on hagejate suhtes soodsam.
- 293 Neid kaalutlusi silmas pidades tuleb tagasi lükata väide, et trahvi lähtesumma ja põhisumma arvutati ekslikult.

7. Hagejate väide, et ei ole arvestatud autotööstuse niiditurgu käsitleva kartellikokkuleppe rakendamata jätmist

a) Poolte argumendid

- 294 Hagejad väidavad, et komisjoni järeldused rikkumise mõju kohta turule on ekslikud. Nimelt ei tõendanud vaidlustatud otsus, et autotööstuse niiditurgu käsitlevaid

kokkuleppeid tegelikult rakendati. Komisjon tugineb oma väidetes kartellikokkuleppe tegeliku rakendamise kohta üksnes dokumentidele, mis on esitatud kui tõendid osaliste vahel toimunud koosolekute kohta. Komisjon tunnistas ise vaidlustatud otsuse põhjenduses 427, et tal oli raskusi kartellikokkuleppe rakendamise tõendamisega.

295 Eeskätt kinnitas komisjon ekslikult, et Cousin sundis hinnatõusud peale oma kliendile Johnson Controls'ile. Hagejad rõhutasid, et see hinnatõus vastas nende individuaalse hinnapoliitikale ning nad ei olnud sugugi kokkulepetega seotud. Sellega seoses ei antud hagejatele võimalust olla ära kuulatud selles küsimuses, mis kerkis esimest korda esile alles vaidlustatud otsuses, ning leiavad seetõttu, et seda ei saa kasutada tõendina kartellikokkuleppe rakendamise kohta.

296 Hagejad viitavad komisjoni kohustusele võtta rikkumise raskusastme hindamisel arvesse kõiki asjaolusid, mis võivad olla määravad rikkumise konkreetse mõju kindlakstegemisel turule. Sellega seoses võttis komisjon karistust vähendava kergendava asjaolu olemasolu arvesse isegi sellistes juhtumites, kus kokkuleppeid rakendati vaid osaliselt. Rakendamata jätmine on seda olulisem käesolevas asjas, kuna hagejate arvates oleks komisjon pidanud seda arvesse võtma oma varasema otsustuspraktika alusel ja seega kohaldama neile suuniste punkti 3 teise taande alusel kergendavat asjaolu või seda arvestama rikkumise raskusastme kindlaksmääramisel.

297 Komisjon vaidleb sellele väitele vastu.

b) Üldkohtu hinnang

- 298 Kõigepealt tuleb märkida, et vaidlustatud otsuse põhjendusest 233 ilmneb, et Cousin märkis 9. juuli 1999. aasta koosolekul, et ta kavatseb tõsta oma kliendile Johnson Controls'ile kohaldatavaid hindu. Ühtlasi ilmneb Barbouri märkustest, et Cousin'i esindaja helistas Barbouri esindajale, et kinnitada talle, et hinnatõus oli teostatud. Lõpuks tuleb sedastada, et Cousin kinnitas, et ta tõstis oma hindu, kuid et see hinnatõus ei tulenenud sugugi kokkuleppest.
- 299 Esiteks väidavad hagejad ekslikult, et vastuväiteteatises ei viidatud kordagi Johnson Controlsile kohaldatud hinnatõusule ja et seetõttu ei olnud neil võimalust sellele vastata. See argument on faktiliselt põhjendamatu, kuna komisjon viitas sellele otsesõnu vastuväiteteatise punktides 192 ja 201.
- 300 Teiseks järeldas komisjon õigustatult, et kokkulepet rakendati, tuginedes eespool viidatud hinnatõusule, mida kohaldati Johnson Controlsile. Nimelt on Cousin'i avaldused 9. juuli 1999. aasta koosolekul tema kavatsusest tõsta Johnson Controlsile kohaldatavaid hindasid, Cousin'i ja Barbouri vaheline telefonikõne, milles teatati selle kavatsuse konkretiseerimisest, ja haldusmenetluse käigus tehtud Cousin'i kinnitus, et see hinnatõus toimus, piisav kaudsete tõendite kogum. Seega peavad hagejad tõendama, et hinnatõus ei kujutanud endast kokkuleppe kohaldamist; nad ei ole seda aga teinud, vaid piirdusid viitega oma „individuaalsele hinnapoliitikale”.
- 301 Kolmandaks, mis puudutab rikkumise mõju, siis leidis komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 427, et salajasi kokkuleppeid rakendati ja et neil oli mõju asjaomasele turule ning tootele, „kuigi seda mõju oli raske täpselt mõõta”. Tuleb meenutada, et

konkurentsi valdkonnas rikkumise poolt turule avaldatud mõju olemasolu tõendamiskoormus, mis on komisjoni kanda rikkumise selle mõju arvessevõtmisel rikkumise raskusastme alusel trahvisumma arvutamisel, on kergem kui tõendamiskoormus, mis on komisjonil siis, kui ta peab tõendama rikkumise olemasolu kartellikokkuleppe kui sellise puhul. Seega piisab selleks, et arvesse võtta kartellikokkuleppe tegelikku mõju turule, kui komisjon esitab „head põhjendused nende arvessevõtmiseks” (eespool punktis 171 viidatud kohtuotsus *Jungbunzlauer vs. komisjon*, punkt 161). Seega on Johnson Controlsi suhtes toimunud hinnatõus ise väga hea põhjendus võtta arvesse rikkumise konkreetset mõju turule.

302 Neljandaks tuleneb eelnevatest kaalutlustest, et hagejad ei saa sugugi nõuda kergendava asjaolu kohaldamist kokkulepete tegeliku kohaldamata jätmise eest.

303 Seega tuleb see väide tagasi lükata.

8. Väide, et on rikutud õigust olla ära kuulatud ja kaitseõiguseid

a) Poolte argumendid

304 Selle väite toetuseks esitatakse kaks argumenti. Esimene argument käsitleb seda, et on rikutud õigust olla ära kuulatud, teine argument käsitleb kaitseõiguste rikkumist.

305 Esiteks leiab Amann, et on rikutud määruse nr 1/2003 artikli 27 lõikes 1 esitatud õigust olla ära kuulatud. Nimelt tugines komisjon vaidlustatud otsuse olulises osas seoses teatud allahindlustega vaidlustatud otsuse põhjenduses 116 esitatud dokumentidele. Vastuväiteteatises ei teatud Amannile neist dokumentidest ja nendest tehtud järeldustest selles kontekstis. Seega ei saa neid dokumente kasutada tõendamaks EÜ artikli 81 ja EMP artikli 53 rikkumist. Amann märgib, et nende dokumentide olemasolu komisjoni toimikus ja võimalus nendega tutvuda toimikule juurdepääsuga seoses ei ole piisavad tagamaks õiguse olla ära kuulatud järgimist.

306 Komisjon rikkus ka tema õigust olla ära kuulatud, tuginedes etteheidetele sellistes küsimustes, mille kohta tal ei olnud võimalust oma märkusi esitada. Vaidlustatud otsus viitab nimelt 19. septembril 2000 toimunud vestlusele Rootsi allahindluste vähendamise kohta, et järeldada sellest teabevahetust allahindluste kohta ning kokkulepet neid allahindluste vähendada. Vastuväiteteatises ei olnud mingit teavet seda tüüpi kokkulepetest Rootsi kohta, vaid seal viidati pigem sellistele kokkulepetele seoses Soomega. Amann märgib, et komisjon tunnistas ise vaidlustatud otsuse põhjenduses 116, et ta mainis vastuväiteteatises ekslikult Rootsi asemel Soomet. Seega leiab ta, et selles küsimuses ei kuulatud teda ära. Komisjon kinnitas ekslikult, et Amann võis järeldada vastuväiteteatises viidatud dokumendist, et tegu oli Rootsit puudutava etteheitega. Kõnealust dokumenti, mis oli 10. oktoobri 2000. aasta e-kiri, mainiti muus kontekstis kui allahindlused. Lisaks ei võimaldanud dokumendi sisu kuidagi järeldada konkreetset kokkulepet allahindluste kohta. Amann väidab, et kohtupraktika kohaselt ei ole olulised dokumendid ise, vaid komisjoni järeldused, mis on tehtud nende põhjal. Seda kohtupraktikat tuleb käesolevas asjas kohaldada isegi siis, kui vaidlustatud otsus mainis eespool viidatud e-kirja olemasolu, kuna see viide tehti erinevas kontekstis.

307 Lisaks rääkis komisjon endale vastu, kui ta väitis, et soovis tegelikult viidata Soome asemel Rootsile, väites samas muu hulgas, et kokkulepped olid mõlema riigi kohta.

308 Teiseks rikkus komisjon hagejate sõnul nende kaitseõigusi, nõudes neilt vastuseid 6. ja 24. märtsi 2003. aasta teabenõudes esitatud küsimustele konkurentidega toimunud kontaktide kohta, täpsustamata, et neid küsitleti kui „süüdistatavaid”. Nad väidavad, et kohtupraktika kohaselt ei saa hagejatelt nõuda üksikasju käsitletud teemade kohta ning konkurentidega toimunud kontaktide raames tehtud otsuste kohta, ja et ammu ei saa ettevõtjalt nõuda peale pelga ja lihtsa asjaolude kirjelduse ning olemasolevate dokumentide esitamise ka andmeid konkurentidega toimunud kontaktide eesmärgi, toimumise ja tulemuste kohta, kui komisjon kahtlustab ilmselgelt, et nende kohtumiste eesmärk oli konkurentsi piirata. Hagejad leiavad, et käesolevas asjas oli selline olukord, tuginedes sellega seoses eespool viidatud teabenõude punktile 4.1.

309 Kuna hagejad vastasid üksikasjalikult kõigile komisjoni küsimustele – vaatamata õigusele sellest keelduda –, siis nõuavad nad, et nende trahvi vähendataks rohkem kui neile kohaldatud 15% vähendus vastavalt koostööteatise punktile D 2. Nad leiavad, et nad tegid oluliselt enam kui komisjonil oli õigus nõuda.

310 Nad leiavad ühtlasi, et nende trahvi vähendamine 15% oli ebapiisav, võrreldes Coatsi trahvi 50% vähendamisele. Nimelt oleks komisjon pidanud nende sõnul arvestama, et kontrolli käigus oli ta juba leidnud olulisi dokumente, mis võimaldasid tal ilma raskusteta järeldada rikkumise olemasolu kindlates valdkondades. Lisaks oli Coatsil oma konkurentidega võrreldes eelis, kuna ta oli juba teadlik sellest, et menetlus on lähedal, nii et koostöötaotluse esitamine oli ilmselge. Peale selle oli Coatsil eestvedaja roll, nagu kinnitasid mitu seotud ettevõtjat. Neid asjaolusid arvestades leiavad hagejad, et neid oleks tulnud kohelda samamoodi kui Coatsi.

311 Komisjon vaidleb sellele väitele vastu.

b) Üldkohtu hinnang

Õiguse olla ära kuulatud väidetav rikkumine

- ³¹² Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale peab vastuväiteteatis sisaldama piisavalt selgelt, kasvõi kokkuvõtlikult sõnastatud ülevaadet vastuväidetest, et huvitatud isikud saaksid teada, millist käitumist komisjon neile ette heidab ja et end igakülselt kaitsta enne komisjoni lõpliku otsuse tegemist. Eeltoodud nõue on täidetud, kui selles otsuses ei omistata huvitatud isikule vastuväiteteatise märgitust erinevaid rikkumisi ja ei esitata muid asjaolusid kui need, mille kohta huvitatud isikul on olnud võimalus oma selgitusi anda (Üldkohtu 14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-352/94: Mo och Domsjö vs. komisjon, EKL 1998, lk II-1989, punkt 63; eespool punktis 196 viidatud kohtuotsus CMA CGM jt vs. komisjon, punkt 109, ja eespool punktis 93 viidatud II Tokai kohtuotsus, punkt 138).
- ³¹³ Seega tähendab vastuväiteteatise ja lõpliku otsuse vastuolu kaitseõiguse rikkumist üksnes juhul, kui lõplikus otsuses sedastatud vastuväidet ei ole esitatud vastuväiteteatise piisavalt, et võimaldada adressaatidel end kaitsta (Üldkohtu 8. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas T-48/00: Corus, EKL 2004, lk II-2325, punkt 100).
- ³¹⁴ Kohtupraktikast ilmneb ka, et olulised pole niivõrd dokumendid ise, vaid komisjoni järeldused, mis on tehtud nende põhjal, ja kui neid dokumente vastuväiteteatise ei mainitud, siis võis asjaomane ettevõtja õigustatult eeldada, et need ei olnud juhtumi seisukohalt tähtsad. Kui komisjon ei teavita ettevõtjat, et ta kasutab otsuses vaid teatud dokumente, siis takistab komisjon tal aegsasti oma arvamust esitada nende dokumentide tõendusliku väärtuse kohta. Sellest tuleneb, et neid dokumente ei saa lugeda selle ettevõtja suhtes vastuvõetavateks tõenditeks (vt selle kohta Euroopa Kohtu 25. oktoobri 1983. aasta otsus kohtuasjas 107/82: AEG-Telefunken vs. komisjon, EKL 1983, lk 3151, punkt 27; 3. juuli 1991. aasta otsus kohtuasjas C-62/86: AKZO

vs. komisjon, EKL 1991, lk I-3359, punkt 21, ja Üldkohtu 10. märtsi 1992. aasta otsus kohtuasjas T-11/89: Shell vs. komisjon, EKL 1992, lk II-757, punkt 55).

- 315 Siiski saab komisjon lõplikus otsuses kasutada etteheite toetuseks dokumenti, mida vastuväiteteatise kasutati mingi muu etteheite tõendamiseks, asjaomase ettevõtja vastu üksnes siis, kui see ettevõtja võis vastuväiteteatise ja dokumendi sisu põhjal mõistlikult tuletada järeldused, mida komisjon kavatseb nendest teha (vt selle kohta eespool punktis 314 viidatud kohtuotsus Shell vs. komisjon, punkt 62).
- 316 Amanni argumenti tuleb hinnata siin viidatud kohtupraktika alusel.
- 317 Tuleb meenutada, et komisjon tunnistas vaidlustatud otsuse põhjenduses 116, et ta oli vastuväiteteatise punktides 104 ja 126 ekslikult maininud, et 19. septembril 2000 Budapestis (Ungari) toimunud koosolekul lepiti kokku Soomet puudutava allahindluse vähendamises. Ta parandas selle vea sealsamas põhjenduses 116, rõhutades, et allahindluse vähendamine käsitles tegelikult Rootsit.
- 318 Kõigepealt tuleb sedastada, et vastuväiteteatise punktidele 125 ja 126 eelnev pealkiri „19. septembri 2000. aasta koosolek Budapestis Mercure'i hotellis” viitab 244. joo-nealusele märkusele, mis käsitleb 10. oktoobri 2000. aasta e-kirja sellel koosolekul kokku lepitud asjaolude kohta, sh Rootsit käsitlevate allahindluste vähendamise kohta.
- 319 Tuleb ka märkida, et Amann oli teadlik sellest dokumendist, nagu näitab tema vastus vastuväiteteatisele. Selles vastuses märgitakse nimelt, et see dokument sisaldab

J. L. (Coats) 10. oktoobri 2000. aasta kirja F. S-ile (Coats) väga üksikasjaliku ülevaatega Budapesti koosoleku sisust.

- 320 Sellest kirjast ilmneb väga selgelt, et allahindluste vähendamine puudutas üksnes Rootsit ning ükski teine asjaolu ei saanud tekitada segadust seoses võimaliku kokkuleppega sellise vähendamise kohta Soomes.
- 321 Lisaks, ja vastupidi Amanni väitele, ei esitatud seda kirja erinevas kontekstis, kuna see loetleb 19. septembri 2000. aasta koosolekul sõlmitud kokkulepped, milles osalemist Amann muu hulgas ei vaidlusta.
- 322 Niisiis, vastavalt eespool viidatud kohtupraktikale tuleb sedastada, et Amann võis vastuväiteteatise ja dokumendi sisu põhjal mõistlikult tuletada järeldused, mida komisjon kavatseb nendest teha, ja seega võis parandada vea ainsa riigi kohta, mida allahindluste vähendamine puudutas.
- 323 Sellega seoses ei ole asjakohane Amanni argument, et kirjas oleva lause „Rootsi: [...] alates 1. aprillist 2001 tuleb erihindasid 3,5% tõsta või allahindlusi vähendada” ei võimaldanud tal järeldada, et komisjon soovis sellele lausele tuginedes tõendada kokkulepet Rootsi allahindluste vähendamise kohta. Nimelt tuleneb eespool esitatud kaalutlustest, et Amann pidi eeldama, et komisjon sellele asjaolule tugineb.

- 324 Seega tuleb järeldada, et Amanni õigust olla ära kuulatud ei rikutud.

Kaitseõiguste ja eeskätt iseenda süüestamise keelu põhimõtte väidetav rikkumine

- 325 Kohtupraktikast, mis puudutab komisjoni pädevuse ulatust eelnevas uurimismenetluses ja haldusmenetluses, ilmneb, et komisjon võib vajaduse korral otsusega kohustada ettevõtjat talle esitama kogu vajalikku teavet, mida see ettevõtja võib omada. Siiski ei saa ta kohustada ettevõtjat andma vastuseid, mis tooks talle kaasa rikkumise olemasolu tunnustamise, kuna selle tõendamine on komisjoni kohustus (Euroopa Kohtu 18. oktoobri 1989. aasta otsus kohtuasjas 374/87: *Orkem vs. komisjon*, EKL 1989, lk 3283, punktid 34 ja 35; eespool punktis 89 viidatud kohtuotsus *Aalborg Portland jt vs. komisjon*, punktid 61 ja 65, ning eespool punktis 260 viidatud kohtuotsus *Dalmine vs. komisjon*, punkt 34).
- 326 Seega ei saa tunnustada, et määruse nr 17 artikli 11 lõike 5 tähenduses teabenõude adressaadiks oleval ettevõtjal on absoluutne vaikimisõigus. Nimelt kui tunnustada sellist õigust, ületaks see tegelikult seda, mis on vajalik, et tagada ettevõtjate kaitseõigus, ning kujutaks komisjoni jaoks põhjendamatu takistust talle pandud ülesande – tagada ühisturul konkurentsieeskirjade järgimine – täitmisel. Vaikimisõigust saab tunnustada vaid siis, kui asjassepuutuvat ettevõtjat kohustatakse esitama vastuseid, mille kaudu ettevõtja tunnustaks rikkumise olemasolu, mille tõendamine on komisjoni kohustus (eespool punktis 186 viidatud I Tokai kohtuotsus, punkt 402).
- 327 Selleks et tagada määruse nr 17 artikli 11 tõhusus, on komisjonil seega õigus kohustada ettevõtjaid esitama kogu vajalik teave asjaolude kohta, mis neile teada võivad olla, ja edastama komisjonile tema nõudmisel ning vastavalt vajadusele ettevõtja valduses olevad asjakohased dokumendid, isegi kui nende alusel on tuvastatav konkurentsivastane tegevus. Komisjoni selline informatsiooni väljanõudmise õigus ei ole vastuolus EIÕK artikli 6 lõigetega 1 ja 2 ega Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikaga (eespool punktis 192 viidatud I Tokai kohtuotsus, punktid 403 ja 404).

328 Igal juhul ei saa puhtalt fakte puudutavatele komisjoni küsimustele vastamise ja olemasolevate dokumentide esitamise kohustus olla asjaolu, millega rikutaks kaitseõiguste tagamise aluspõhimõtet või õigust õiglasele kohtumenetlusele, mis tagavad konkurentsioiguse valdkonnas samaväärse kaitse EIÕK artiklis 6 sätestatuga. Teabenõude adressaat võib tõendada kas haldusmenetluse hilisemas staadiumis või menetluses ühenduste kohtus, et tema vastuses esitatud asjaoludel või tema edastatud dokumentidel on erinev tähendus, võrreldes komisjoni poolt neile antuga (eespool punktis 186 viidatud I Tokai kohtuotsus, punkt 406).

329 Lõpuks, kui määruse nr 17 artikli 11 alusel esitatud informatsiooninõudes esitab komisjon lisaks puhtalt fakte käsitlevatele küsimustele ja olemasolevate dokumentide esitamise nõudele palve kirjeldada selliste arvukate koosolekute sisu ja kulgu, millel ettevõtja osales, ning nende koosolekute tulemusi või järeldusi, samas kui on selge, et komisjon kahtlustab, et nimetatud koosolekute eesmärk oli konkurentsi piiramine, kaldub selline palve sundima küsitletavat ettevõtjat üles tunnistama oma osalemist ühenduse konkurentsieeskirjade rikkumisel, mistõttu nimetatud ettevõtja ei ole kohustatud sellistele küsimustele vastama. Sellisel juhul tuleb asjaolu, et ettevõtja esitab siiski antud teema kohta informatsiooni, pidada ettevõtjapoolseks omaalgatuslikuks koostööks, mis võib õigustada trahvisumma vähendamist koostööteatise kohaselt (Üldkohtu 6. detsembri 2005. aasta otsus kohtuasjas T-48/02: Brouwerij Haacht vs. komisjon, EKL 2005, lk II-5259, punkt 107). Kohtupraktikast ilmneb samuti, et selles olukorras ei saa ettevõtjad väita, et nende õigust mitte anda tunnistusi enda vastu on rikutud sellega, et nad on sellisele nõudele vastanud vabatahtlikult (eespool punktis 259 viidatud kohtuotsus Dalmine vs. komisjon, punkt 46).

330 Seda kohtupraktikat silmas pidades tuleb kindlaks teha, kas komisjon rikkus hagejate õigust mitte anda enda vastu tunnistusi.

331 Esiteks tuleb rõhutada, et komisjon palus andmeid teabenõuetes (6. ja 24. märtsi 2003. aasta kirjad), mitte aga otsustes.

332 Taotletud informatsiooni sisuga seoses ilmneb viidatud nõuete punktist 4, et komisjon soovis nimelt saada andmeid konkurentidega toimunud koosolekute, kuupäeva, koha ja osalejate nimekirja, nende koosolekute eesmärgi ning toimimise ning kahepoolsete kontaktide kohta. Hagejatel ei olnud mingit kohustust vastata küsimustele, kui ilmnes, et vastused viiksid neid selleni, et nad tunnistavad osalemist väidetud rikkumises. Nad vastasid siiski neile taotlustele vabatahtlikult ning ei saa seega väita, et seetõttu on rikutud nende õigust mitte anda enda vastu tunnistusi.

333 Teiseks, mis puudutab hagejate etteheidet komisjonile, et viimane ei teavitanud neid nende kahjuks arvestatud presumptsioonist, siis tuleb kõigepealt meenutada nõuet, mille kohaselt määruse nr 17 artikli 11 alusel komisjoni nõutud teabel peab olema seos taotluses mainitud uuritava rikkumisega. Nimelt annab määruse nr 17 artikli 11 lõige 1 komisjonile õiguse hankida eeskätt ettevõtjalt „vajalikku informatsiooni”, selleks et see institutsioon saaks rakendada EÜ artiklites 81 ja 82 esitatud põhimõtteid. Lisaks näeb määruse nr 17 artikli 11 lõige 3 ette, et komisjon märgib informatsiooninõudes eeskätt „nõude õigusliku aluse ja eesmärgi”. Seega ilmneb määruse nr 17 artikli 11 lõigetest 1 ja 3 ning puudutatud ettevõtjate kaitseõiguste järgimisega seotud nõuetest, et määruse nr 17 artiklis 11 esitatud vajalikkuse kriteeriumi tuleb hinnata seoses uurimise eesmärgiga, mis on kohustuslikult esitatud informatsiooninõudes endas. Nimelt on Euroopa Kohus leidnud määruse nr 17 artikliga 11 sarnase sätte kohta oma 21. septembri 1989. aasta otsuses liidetud kohtuasjades 46/87 ja 227/88: Hoechst vs. komisjon (EKL 1989, lk 2859, punkt 29), mis käsitles määruse nr 17 artikliga 14 komisjonile antud uurimisvolitusi, et komisjonile pandud kohustus esitada uurimise objekt ja eesmärk on põhimõtteline kohustus, mille eesmärk on näidata mitte üksnes asjaomastes ettevõtjates kavatsatud sekkumiste õigustatud laadi, vaid

anda ka neile võimalus aru saada nende koostöökohustuse ulatusest, säilitades samas oma kaitseõigused. Sellest tuleneb, et komisjon võib nõuda üksnes sellise teabe esitamist, mis võimaldab tal kontrollida rikkumise presumptsiooni, mis õigustas uurimise läbiviimist ning oli esitatud teabenõudes (Üldkohtu 12. detsembri 1991. aasta otsus kohtuasjas T-39/90: SEP vs. komisjon, EKL 1991, lk II-1497, punkt 25, ja 8. märtsi 1995. aasta otsus kohtuasjas T-34/93: Société Générale vs. komisjon, EKL 1995, lk II-545, punktid 40, 62 ja 63).

334 Sellest kohtupraktikast tuleneb, et komisjon ei ole kohustatud teabenõudes otsesõnu rikkumist kõnealustele ettevõtjatele s uks arvama ning seega ei ole tal selles stadiumis kohustust teavitada ettevõtjat asjaolust, et viimane on kahtlustatav. Nimelt, kui komisjon esitab selgelt oma nõude õigusliku aluse ja eesmärgi, siis tuleb lugeda asjaomase ettevõtja kaitseõigused tagatuks.

335 Käesolevas asjas täitis komisjon igakülselt oma kohustused, märkides eespool viidatud teabenõuetes selgelt nõude objekti ja eesmärgi.

336 Sellega seoses ja kolmandaks on asjakohatu ka hagejate etteheide komisjonile, et ta ei teatanud neile talle juba teadaolevat informatsiooni. Nimelt tagavad konkurentsi- ja haldusmenetluse raames esiteks just vastuväiteteatise saatmine ning teiseks komisjoni toimikus asuvate tõenditega tutvumise eesmärgil vastuväiteteatise adressaadile toimikule juurdep asu võimaldamine asjaomase ettevõtja kaitseõigused ning õiguse õiglasele kohtulikule arutamisele. Eeskätt vastuv iteteatisega teavitatakse asjaomast ettevõtjat kõikidest olulistest asjaoludest, millele komisjon selles menetlusstaadiumis tugineb. Järelikult saab asjaomane ettevõtja kaitseõigusi täielikult kasutada alles pärast vastuväiteteatise saatmist. Kui eespool mainitud õigused laienevad vastuväiteteatise saatmisele eelnevale ajavahemikule, kahjustaks see komisjoni läbiviidava uurimise tulemuslikkust, kuna ettevõtjal oleks juba komisjoni läbiviidava

uurimise esimeses faasis võimalik kindlaks teha, milline teave on komisjonile teada ja järelikult millist teavet oleks võimalik tema eest veel varjata (eespool punktis 260 viidatud Euroopa Kohtu otsus *Dalmine vs. komisjon*, punktid 58–60).

- 337 Neljandaks nõuavad hagejad ekslikult trahvisumma täiendavat vähendamist koostöö alusel, kuna nad vastasid teabenõudele informatsiooniga, mis on „enamat” kui see, mille esitamist komisjon määruse nr 17 artikli 11 alusel võis nõuda.
- 338 Kahte kartellikokkulepet käsitleva uurimise käigus hagejate tehtud koostöö alusel vähendati mõlemat määratud trahvi 15% koostööteatise punkti D 2 esimese ja teise taande alusel. Komisjon tuvastas nimelt, et hagejad edastasid andmeid ja dokumente, mis aitasid oluliselt kaasa rikkumise olemasolu kinnitamisele, ning tunnistasid, et nad osalesid koosolekutel oma konkurentidega, et seal vahetada teavet hindade kohta, neid hindasid arutada ja koguni säilitada. Lisaks ei vaielnud nad oluliselt vastu komisjoni süüdistuste aluseks olevate faktide sisulisele õigsusele (vaidlustatud otsus, põhjendused 390–397 ja 460–463).
- 339 Ühelt poolt tuleb meenutada, et trahvisumma vähendamine haldusmenetluse raames tehtud koostöö tõttu on õigustatud vaid siis, kui asjaomase ettevõtja tegevus kergendab komisjoni tööd rikkumise tuvastamisel ning vajadusel selle lõpetamisel (Üldkohtu 14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-327/94: *SCA Holding vs. komisjon*, EKL 1998, lk II-1373, punkt 156, ja 13. detsembri 2001. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-45/98 ja T-47/98: *Krupp Thyssen Stainless ja Acciai speciali Terni vs. komisjon*, EKL 2001, lk II-3757, punkt 270).
- 340 Teiselt poolt ei anna uurimise käigus ettevõtja tehtud koostöö õigust mingisugusele trahvisumma vähendamisele, kui see koostöö ei olnud midagi enam kui määruse nr 17 artikli 11 lõigetest 4 ja 5 tulenevate kohustuste täitmine (vt selle kohta Üldkohtu

10. märtsi 1992. aasta otsus kohtuasjas T-12/89: Solvay vs. komisjon, EKL 1992, lk II-907, punktid 341 ja 342). Seevastu juhul, kui ettevõtja esitab artikli 11 alusel esitatud informatsiooninõude vastuseks teavet, mis on enam kui see, mille esitamist komisjon nimetatud artikli kohaselt võis nõuda, võib kõnealuse ettevõtja trahvi vähendada (vt selle kohta Üldkohtu 14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-308/94: Cascades vs. komisjon, EKL 1998, lk II-925, punkt 262).

- 341 Siiski on see just komisjonile edastatud teabe sisu, mis peab võimaldama kindlaks määrata, kas hagejad on tegelikult esitanud informatsiooni, mis on enam kui see, mille esitamist komisjon võis nõuda.
- 342 Hagejad ei tõendanud, kuidas nende edastatud informatsioon oli oma sisult enam kui see, mille esitamist komisjon võis nõuda.
- 343 Lisaks tuleb sedastada, et hagejad ei tunnistanud kõiki asjaolusid, millele komisjon vaidlustatud otsuses tugines. Nimelt tuleb eeskätt välja tuua, et Cousin kinnitas, et ta jätkas endiselt oma tootepakkumiste tegemist, arvestamata kordagi kõneluste sisu, ja et Amann vaidlustas rikkumise kestust.
- 344 Seega on hagejate trahvi 15% vähendamine juhtumi asjaolusid arvestades õigustatud. Seetõttu tuleb tagasi lükata ka argument, et trahvi vähendamine 15%, võrreldes Coatsi trahvi 50% vähendamisega, oli ebapiisav.

345 Seega tuleb see väide tagasi lükata.

346 Eelnevatest kaalutlustest ilmneb, et hagejate hagi tuleb jätta rahuldamata.

Kohtukulud

347 Üldkohtu kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud hagejate kahjuks, mõistetakse kohtukulud vastavalt komisjoni nõudele välja hagejatelt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (viies koda)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

II - 1368

2. Mõista kohtukulud välja Amann & Söhne GmbH & Co. KG-lt ja Cousin Filterie SAS-ilt.

Vilaras

Prek

Ciucă

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 28. aprillil 2010 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

Vaidluse taust	II - 1272
A – Vaidluse ese	II - 1272
B – Haldusmenetlus	II - 1273
C – Vaidlustatud otsus	II - 1274
1. Asjaomased turud	II - 1274
a) Kaubaturud	II - 1274
b) Geograafilised turud	II - 1276
2. Asjaomaste turgude suurus ja ülesehitus	II - 1277
3. Rikkumiste kirjeldus	II - 1277
4. Vaidlustatud otsuse resolutsioon	II - 1278
Menetlus ja poolte nõuded	II - 1280
Õiguslik käsitlus	II - 1282
A – Hagejate esitatud väide, millega taotletakse vaidlustatud otsuse tühistamist määruse nr 1/2003 artikli 7 lõike 1 esimese lause rikkumise tõttu	II - 1282
1. Poolte argumendid	II - 1282
2. Üldkohtu hinnang	II - 1287
a) Kauba- ja geograafiliste turgude eristamine	II - 1287
b) „Tervikplaani” väidetav olemasolu	II - 1296
B – Trahvi vähendamist käsitlevad väited	II - 1302
1. Hagejate esitatud väide, mis käsitleb määruse nr 17 artikli 15 lõikes 2 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 ette nähtud karistuse ülempiiri arvestamata jätmist	II - 1302
a) Poolte argumendid	II - 1302

b)	Üldkohtu hinnang	II - 1304
	Nulla poena sine lege põhimõtte rikkumine ning määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 seaduslikkuse vaidlustamine	II - 1304
	Kohustus määrata mitme rikkumise eest üks trahv	II - 1315
	Karistuse seaduslike eesmärkide rikkumine	II - 1317
2.	Hagejate esitatud väide, mis käsitleb võrdse kohtlemise põhimõtte ja proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist trahvi kehtestamisel	II - 1318
a)	Poolte argumendid	II - 1318
b)	Üldkohtu hinnang	II - 1320
	Proportsionaalsuse põhimõtte rikkumine	II - 1320
	– Argument, mis käsitleb turu suuruse arvestamata jätmist	II - 1320
	– Argument, mis käsitleb üksnes sellise käibega arvestamist, mis saadi rikkumisega seotud turgudel	II - 1323
	– Suunistes sätestatud kindla suurusega trahvisummade süsteem ..	II - 1328
	– Hagejate kui „keskmise suurusega ettevõtjate” olukorra arvestamata jätmine	II - 1328
	Võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumine	II - 1330
3.	Amanni väide, et tööstusliku õmblusniidi turu kartellikokkuleppe eest määratud trahvi lähtesumma on ekslikult kindlaks määratud	II - 1332
a)	Poolte argumendid	II - 1332
b)	Üldkohtu hinnang	II - 1333
4.	Amanni väide, et tööstusliku õmblusniidi turu rikkumise kestust on ekslikult arvatud	II - 1337
a)	Poolte argumendid	II - 1337
b)	Üldkohtu hinnang	II - 1338
5.	Amanni väide, et tööstusliku õmblusniidi turu rikkumise osas ei ole teatud kergendavaid asjaolusid arvesse võetud	II - 1343

a)	Poolte argumendid	II - 1343
b)	Üldkohtu hinnang	II - 1344
6.	Hagejate väide, et autotööstuse niiditurul toimunud rikkumise trahvi lähtesumma ja põhisumma on arvatud vääralt	II - 1346
a)	Poolte argumendid	II - 1346
b)	Üldkohtu hinnang	II - 1348
7.	Hagejate väide, et ei ole arvestatud autotööstuse niiditurgu käsitleva kartellikokkuleppe rakendamata jätmist	II - 1353
a)	Poolte argumendid	II - 1353
b)	Üldkohtu hinnang	II - 1355
8.	Väide, et on rikutud õigust olla ära kuulatud ja kaitseõiguseid	II - 1356
a)	Poolte argumendid	II - 1356
b)	Üldkohtu hinnang	II - 1359
	Õiguse olla ära kuulatud väidetav rikkumine	II - 1359
	Kaitseõiguste ja eeskätt iseenda süüestamise keelu põhimõtte väidetav rikkumine	II - 1362
	Kohtukulud	II - 1368